

ליקוט בענין

הכתיבה לרבי

פתח דבר

בקשר עם מבצע "חיים עם הזמן", שנועד לעודד ולחזק את דיווח הבשורות-טובות מתלמידי התמימים לכ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע, ע"י כתיבת דו"חות ומכתבים קבועים - מוגש בזה ליקוט מתורת רבינו בענין הכתיבה לנשיא הדור, נחיצותה וחביבותה.

באגרותיו הק' של כ"ק אדמו"ר מצויות התייחסויות רבות בסגנון "ת"ח ת"ח על מש"כ" במענה על מכתבים שונים, אך בחוברת זו נדפסו בעיקר שיחות, מכתבים, ר"דים ומענות מיוחדים שמהם ניכר ביותר הנח"ר שגורמת הכתיבה, חשיבותה הרבה, וכן קל ללמוד מהן את אופן הכתיבה הנדרש. חלוקת החוברת לנושאים נעשתה לפי עיקרי הדברים, ובודאי שיש בכל מכתב גם פרטים נוספים כו'.

באסיפת החומר נעזרנו גם בליקוטים קודמים, יבואו מלקטיהם על הברכה.

אמנם, "בפרסום מכתבים הנכתבים ליחידים (רובם) אחריות גדולה - ובפרט כשמקבצים הרבה ביחד ונעשה קובץ וספר וכו'", אך היות "שאע"פ שהמכתבים נכתבו למקומות שונים בזמנים שונים לגמרי מדעתך - בכ"ז תהיה תועלת בפרסומם" (ראה 'היכל מנחם' ח"ג ע' יא), נכללו בליקוט גם מכתבים שהם פרטיים לחלוטין.

במקום הקדמה נדפסת בזה אגרת-קודש מכ"ק אדמו"ר מיום חמישה-עשר בשבט ה'תש"ט, אגרת רוויה רגש עז, המשרטטת לכל אחד מאיתנו את קו הפעולה הנדרש ממנו [במקום שהובאו מילים באידיש נוספו תרגומים בין חצאי-אריח. התרגומים הינם חופשיים ועל אחריותנו בלבד].

תקוותנו חזקה שיפעל המבצע את פעולתו, ויוסיף אומץ וחוזק בהתקשרותם של תלמידי התמימים, "דעם רבי'נס קינדער", לאבינו רוענו בעל ההילולא, ותיכף ומיד נזכה כולנו להתראות עם רבינו פנים בפנים, "באור פני מלך חיים" ובעגלא דידן!

ועד תלמידי התמימים העולמי

ערב חג השבועות תשס"ט - שנת הקהל
מאה ושבע שנה להולדת כ"ק אדמו"ר ז"ע ושנת הששים לנשיאותו
כפר חב"ד, ארץ הקודש

מפתח

3	פתיח דבר
7	במקום הקדמה - מכתב ט"ו שבט תש"ט
10	מבוא - הכתיבה לרבי
21	גרם נחת רוח רב - לבשר בשורות טובות
29	וכל המפרט הרי זה משובח - כתיבה מפורטת ותכופה
45	מוסיף בפעולתו - התועלת בכתיבה
53	אזכיר על הציון - ברכת נשיא הדור
65	הוספות

במקום הקדמה

אגרת-קודש מיום ט"ו בשבט ה'תש"ט

אברך אחד שהוכרח לברוח ממקומו, אינו שייך לעבודת התפלה, אינו לא משכיל ולא עובד, בלא חתימת זקן וכו' וכו', ומעולם לא למד לא בתו"ת ולא בישיבה בכלל - נדד למדינה רחוקה ביותר הן במקום הן בעניני יהדות, וכעבור איזה זמן התחילו להגיע מאנשים ונשים משם מכ' לכ"ק מו"ח אד"ש. ולדוגמא - מאשה בעלת עסק שמציעים לה לשכור חנות ודירה בחלק א' של העיר או בחלק אחר. ושואלת החלט כ"ק אד"ש מה תעשה. - מעולם לא ראתה אותו, ויודעת שמעולם לא הי' כ"ק מו"ח אד"ש לא רק בעירה אלא גם בכל מדינתה, אינה מאנ"ש וכנראה גם לא מגזע אנ"ש. אבל כשמעיה מהאברך דברים היוצאים מן הלב: יש רבי בישראל, ואין הוא נכנס בהגבלות הטבע, והרוצה ללכת לבטח דרכו: במסחר, בהנהגת הבית, וכו' - לא ירים את ידו מבלי לשאול את פי הרבי, והכירה בהאברך שפיו ולבו שווין, כי ניכרין דברי אמת, ציורתה לכתוב השאלה הנ"ל, שייכת ממילא לנפנה [= מעמד], ומתקרבת ליהדות, ובטח בקרב הימים יהיו הליכות ביתה בכשרות וטהרת המשפחה וכו'. - אלה מתולדות פעולות אברך פשוט ושעושה כ"ז לא מצד מסנ"פ וקב"ע, כי אין זה אצלו היפך השכל, גם לא היפך שכלו האנושי.

והגע בעצמך: פשוט אצלו על יסוד מה שראה במוחש, שהרבי אמירתו אמירה וברכתו ברכה, וגם נה"ב מסכמת ע"ז. כי אין זה אצלו מצד השכלה שקו"ט ועיון בספרים, אלא שהנסיון, שלו ושל כמה ממכיריו, הראה לו אז מ'האט געפאלגט איז געווען גוט, און אז מ'האט ניט געפאלגט האט מען געהאט א פסק [= שכאשר צייטו (להוראות הרבי) - הי' טוב, וכאשר לא צייטו...]. ובמילא כמו שאינו בוש לומר לכל מיודעיו הזקוקים לזה, האדרעס [=כתובת] של רופא מומחה, כך כשרואה איש נמצא במבוכה או עומד לפני

פתרון שאלת חיים עיקרית, אומר לו: לא אלמן ח"ו ישראל. יש לך את מי לשאול. - ולא עוד אלא שאינו מחכה עד שמידעו יבוא אליו לחקור ולדרוש אם יש רבי, כיון שע"פ רוב אינו יודע גם מה זה רבי, אלא שהוא הולך אליו ומסביר לו שאין לו להשען כלל לא על בית עצמו ולא על השדכן ולא על הרופא ולא על הסרסור, שאין כל אלו אלא ענינים מסופקים, ויש לו דרך ודאית לפתור את ספקותיו. ואמרז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

ועתה בנידון מכתב כת"ר:

במחנו יש מסלתה ומשמנה של אנ"ש, שראו את אדנ"ע, ולהבדיל בין חיים לחיי החיים את כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, נבחנו בכור העוני ונסיונות מכל המינים, עוסקים בהשכלה בעבודה וכו' וכו'. נמצאו בתחילה בקעמפ [= מחנה פליטים] בין אלפים מאחב"י שהיו צמאים לדבור חם וחי, למלה של התעוררות וקירוב, והצעירים שבהם שאפו בעיקר להוראה: אי' הוא משה זה האיש אשר יעלנו מהמצרים והגבולים ויורנו דרך החיים.

והשאלה: כמה נפשות נתוספו, על ידי השתדלותם ויגיעת נפשם, על תורת הבעש"ט ואדה"ז - במשך כל זמן השהי' בקעמפ?

כתבתי אז לקעמפ דאנ"ש היותר גדול שיעשו בכל הנמצאים בקעמפ ובפרט בהנוער מעמד רוחני (כי שערתי שאין נחיצות באחיזה בגשמיות בתחלת הכבוש). וענוני שבודאי טוב הדבר, אבל מתחלה צריך להבטיח תקציב להוצאות, ובכלל נכון להתחיל בזה כשיבואו כל אנ"ש אל המנוחה ואז יסעו מהם ככל הנצרך חזרה להקעמפ ויעבדו שם במסנ"פ! וכשזרזתי עוה"פ ע"י אחד שנסע לשם - בחרו, כמדומה לי, בועד. ובזה נסתיים הדבר.

וה"תוצאות" ידועות.

האבען זיך אנ"ש אפגעמאטערט, וכנראה אשר גם מיט זיי האט מען זיך געמאטערט, און געזעהן, אז עס איז א רחמנות אויף אידען: מען מאטערט זיך און אן א טאלק [= אנ"ש התייסרו והתשו, וכנראה שגם (אלו שעסקו) עמם התייסרו והתשו, וראו שזוהי רחמנות על יהודים: מתייסרים ומתשים ללא סדר]. והביאום לעיר נושבת - וכולי האי ואולי. והנה - עס חזר'ט זיך איבער דער גאנצער סדר [= חוזר שוב כל הסדר] (יותר נכון - היפך הסדר). זה יותר משנה שנמצאים במחנם עתה, ומה הוא הסך הכל מהפעולות קיימות בפאריז וסביבותי'?

. . באים הם בפאריז וסביבותי' במגע עם מאות, ואולי עם אלפים ואלפים, מאחב"י, כ"י.

עפמ"ש הרמב"ם בענין הדבור, משוחחים הם ביניהם ארוכות וקצרות. כמה אנשים מכל אלו האלפים פנו בשאלה ע"ד ניתוח או שידוך, בקשת ברכה לר"ה וכיו"ב? והאומנם אם היו מספרים להם מהו הרבי מליובאוויטש - ספור, גם בלא ביאור - ובפעם השני' מקצת משיחותיו ואח"כ מהוראותיו - הרי כמה וכמה נפשות, הם זורעם זורע זרעם עד א"ס, היו מתקשרים ע"י באילנא דחיי, מוסיפים אור בבתיהם, נעשים אנשי משה (ראה סד"ה ויבא עמלק דקונטרס המוסג"פ. ולפענ"ד אף דבתו"א ותו"ח ד"ה ועשית ציץ הכוונה ב"אנשי משה" - בטול, בקונטרס זה הכוונה - מקושרים בהרבי, האתפשטותא דמשה שבכל דור. ולכן לא נתבאר זה בפירושו), נעשים אנשי מעמד ומחזיקים גם בכל המוסדות בחפץ לב ובספ"י ולא רק מפני הכבוד.

* * *

מבוא

מאז קיבל על עצמו את עול הנשיאות, נכתבו אל כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע רבבות-רבבות מכתבים במגוון רחב של נושאים ותחומים, ממכתבים בעניינים אישיים ביותר, ועד למכתבים העוסקים בנושאים צבוריים וכלל עולמיים. הרבי עצמו העיד: "קורא אני את כל המכתבים המתקבלים על שמי, וגם עונה עליהם בעצמי. . וכנהוג מימים ימימה ומדורות" (ט"ו בשבט תשכ"א).

ברבים ממכתביו מבקש הרבי ואף תובע שיכתבו אליו. הדבר ניכר מאד בהתבטאות השכיחה "לאחר הפסק ארוך - נתקבל מכתבו" ובביטויים נוספים.

על בקשה זו - לכתוב ולדווח אליו - חזר הרבי גם בהזדמנויות נוספות, בהתועדויות וביחידויות רבות.

הרבי הבהיר שקריאת המכתבים איננה מכבידה עליו, ואדרבה. במכתב דלהלן ניתן לראות את שביעות רצונו הק' מקשר המכתבים עם אנ"ש: "בכל עת הנני שבע רצון לדעת מהנעשה עם אנ"ש יחיו, כי אם הידיעות טובות הנה אזי גורם זה קורת רוח ושמחה וגם אם ח"ו להיפך, על כל פנים זה גופא - העמידה בקישור מכתבים - מחזק, און מאכט קלענער דעם געפיל פון עלנטקייט [= ומקטין את רגש הבדידות] ונמיכת הרוח. וידוע המבואר בכמה ספרים, שאף אם אי אפשר לעזור בגשמיות, הרי עכ"פ מחשבה טובה ואיחולים טובים של אחד מישראל לחברו ענין הוא" (כ"ח מנ"א תשי"ז).

בביקור השלוחים באה"ק בשנת תשט"ז, אמרו הללו לאישיות מסוימת כי קריאת מכתבים איננה מכבידה על הרבי, הרבי מאשר זאת: "ובוודאי צדקו השלוחים אשר אין מכתבים מכבידים עליי, והלוואי שנזכה בתוככי כלל ישראל שתוכן מכתב איש לרעהו יהיה משמח הן בגשמיות והן ברוחניות ובטוב הנראה והנגלה" (י"ב חשון תשי"ז).

מנגד, היו כאלו שעשו מהכתיבה לרבי עיקר, ומעבודתם בפועל - טפל, וכתבו לרבי מכתבים ארוכים ומפורטים על דברים שכביכול נעשו על-ידם, דברים שהמרחק בינם ובין מה שהתרחש במציאות - היה רב. הרבי שלל תופעה זו בחריפות בלתי-מצויה:

"ישנם החושבים שלכל לראש יש להשתדל לכתוב אלי מכתבים, וכל המרבה הרי זה משובח - ללא כל נפק"מ מיהו הכותב, מהו מעמדו ומצבו, על איזה ענין הוא כותב וכו' - העיקר הוא לכתוב מכתבים. ועד כדי כך, שכמה מהם מתייגעים למצוא ענינים לכתוב אודותם, ויתירה מזה - שמתייגעים להמציא דברים שאינם במציאות, אלא, שעושים מהם מציאות שיהי' להם על מה לכתוב... ועי"ז ידעו שהם אנשים חשובים...

ולכן, יש צורך להבהיר שלפני שכותבים מכתב (למי שיהי', אנשים נשים וטף), יחשבו פעם נוספת האם אמנם יש צורך בכתיבת מכתב זה, או שחבל על הזמן, הן זמנו של הכותב והן זמנו של המקבל. ואם יש ספק בדבר - הרי, במקום להקדיש שימת-לב טרחא וכו' לענין שיש בו ספק, מוטב להניח את הספק על הצד, ולעסוק בדבר ודאי - לקחת ספר וללמוד... נגלה או חסידות, תניא וכיו"ב, ואם כבר למד ויודע הכל - יעסוק בהפצת המעיינות חוצה, או בשאר עניני תורה ומצוות" (יום ב' פ' תולדות תשמ"ט).

כמובן שהאמור לא שולל כתיבת דו"חות ומכתבים אמיתיים ובאופן הרצוי, שהם לנחת רוח הרבי, כדלקמן בארוכה.

אופן הכתיבה

הכתיבה לרבי אינה דומה לכתיבת איש לרעהו. ביום בו כותב החסיד לרבי הוא טובל במקוה לתוספת קדושה והיטהרות, ומשתדל להתנהג ביום זה בהתאם.

טרם הכתיבה לרבי נוהגים חסידים ליטול את ידיהם. הכתיבה, כמובן, בחליפה וכובע (הנשואים - אף בחגירת גארטל).

חסידיים משתדלים לכתוב לרבי בצורה מכובדת - זוהי הסיבה שכתובת הפ"נ נעשית על גבי דף חלק ללא שורות, בעט ובכתב ברור.

את הכתיבה מסיימים, בחתימת שם הכותב ושם אמו.

מעניינת ביותר היא התייחסותו של הרבי למכתב שקיבל ותיבה אחת במכתב לא היתה ברורה דיה. הרבי הקיף בעיגול תיבה זו, וכתב: "1. לאחרי בקשת סליחה וכו' - כמו ש"לשון ברורה" מעלה היא גם כתב ברור כן הוא. 2. מהדברים שאין שמים לב עליהם כלל ולכלל: כת"י כל נשיאי חב"ד הכי ברור ופשוט. 3. להעיר מל' חז"ל (ובהלכה) כתב נאה, וצ"ע הפי" (לקו"ש חל"ט עמ' 357).

התייחסות נוספת לצורת הכתיבה מצויה במכתב הבא: "כיון שכותב בכל מכתב כו"כ ענינים ביחד ונוסף על זה ריבוי שיטים בכל עמוד וכותב גם בין השיטים וממעל לשיטים, שכל זה מקשה העיון ולפעמים גם הקריאה, לכן גם המענה נדחה" (כ"ט אייר תשט"ז).

בין המכתבים ניתן למצוא גם התייחסות בנוגע לסגנון הכתיבה אשר "מובן . . . שתמשיך לכתוב בסגנון וכו' שלה ולא דשל אחרים" ('מקדש מלך' ח"ג עמ' קפח).

לפעמים ישנה מעלה דווקא כשהאדם כותב את שאלתו בעצמו, כיון שאז הוא מרגיש נוח יותר, ומפרט כל מה שעל ליבו. - כך ענה הרבי לשאלה שנשאל ב'יחידות' הנוגעת לקרוב-משפחה של השואל: "הרי זה ענין שעליו לשאול בעצמו. יוועץ תחילה עם רעייתו, יציע כל הטעמים שיש לו בענין, הן החיוביים והן השליליים. . . ושמא ישתנו דעותיהם בכלל ולאחר מכן יכתוב הכל לכאן, ואז יהיה אפשר לומר חוות-דעת".

כאשר על פני השואל עלתה ארשת תמיהה, המשיך הרבי: "אולי יש לו עוד טעמים שלא גילם לפניך, לחיוב או לשלילה? בכלל הרי טוב יותר כששואלים בכתב באמצעות אחר מאשר שואלים בע"פ ע"י אחר - בכתב ע"י אחר הרי

לא גרע מהדואר, ואולי עוד יותר טוב, משא"כ בע"פ ע"י אחר - שהרי ככל שיפרטו, הרי תיתכן מציאות שיחסיירו פרט שלא גילו לאזני השואל, ואילו האדם עצמו בכתבו, כותב הוא בכל הפרטים - לכן מוטב שיכתוב עם כל הפרטים, ואז נראה מה לענות" (מי'חידות' ניסן תשל"ד - 'התקשרות' גליון תקטז).

לא אחת מתייחס הרבי בתשובותיו לנכתב 'בין השיטין' במכתבו של הפונה - כמו, למשל, באגרת מכ"ט תמוז תשי"ג, "נהניתי ממה שבין השיטין של מכתבו ניכר...". וכן ב'יחידות' בשנת תשל"ו: "קיבלתי את כל מכתביך, קראתי אותם, וקראתי גם מה שכתבת בין השיטין..." (משבחי רבי' עמ' 100).

ישנם אופנים שונים בכתביה לרבי, ומהם:

פ"נ*

כתיבת 'פדיון נפש' נעשית בעיקר בזמנים מיוחדים, כדוגמת ערב ראש השנה ויום ההילולא. שלא כמו במכתב וכיו"ב, לפ"נ יש נוסח קבוע והוא: "אנא

הסיבה ל"הקלות" בתשלום הכסף יחד עם הפתקא, נובעת, כנראה, מכך שאצל חסידי חב"ד במהלך כל הדורות, הקפידו לשלוח באורח קבוע דמי "מעמד", ומאוחר יותר גם תשלומים קבועים ל"קופת רבינו". כאשר לא התאפשר משלוח דמי הפ"נ נאלצו להסתפק בתשלומים הקבועים.

ולהעיר, שבכל שנה בימי ערב ראש-השנה, בזמן קבלת הפ"נים ע"י כ"ק אדמו"ר, הוצבה ב"גן עדן התחתון" קופה הנושאת את הכיתוב "דמי פ"נ", ובה נהגו לשלשל את הכספים המיועדים. וראה גם להלן בפנים.

* המושג "פדיון נפש" מתייחס במקורו לסכום כספי, שחסידים נוהגים ליתן לרבים על מנת ש"יפדה" את נפשם, ויעתיר עבורם בתפילה.

יחד עם סכום הכסף נהוג היה לצרף פתקא (קוויטל) ובה רשומים שמו ושם אמו של מבקש הברכה. במהלך השנים הפך שמו של הפתק המצורף ל"פ"נ", ואילו הכסף המצורף נקרא "דמי פ"נ".

בליובאוויטש במיוחד, נחשבה הפתקא לעיקר, ולעיתים (בפרט כאשר התעוררו בעיות בשליחת המטבעות, כגון מאחורי מסך הברזל) נשלחה הפתקא ללא דמי הפ"נ.

לעורר רחמים רבים (יש מוסיפים "ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים" או "ממקור הרחמים והסליחות") על נפש רוח ונשמה של... בן...".

בפ"נ כותבים הן בקשות גשמיות והן בקשות רוחניות. הרבי התייחס לכך בכמה התוועדויות.

באחת מהן (אחרון של פסח תש"י) אמר הרבי:

"יש מקשין: מה שייך בכלל לבקש מהרבי, הרי זהו ענין של "ממוצע"?

אחרים שואלים זאת בקשר לעניני יראת-שמים. - משולח אחד ("פון היינטיקע משולחים") היה נוהג שכאשר ביקשו למסור "פדיון" בקשר לענינים גשמיים - הי' לוקח, אך "פדיון" בנוגע לענינים רוחניים - לא היה לוקח, באמרו, שאפילו הקב"ה אינו עושה זאת, כמאמר "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". -

והמענה על זה:

כשם ש"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד", היינו לא רק שישראל מתקשרים באורייתא ואורייתא בקוב"ה, אלא "חד" ממש, כך גם ההתקשרות בין חסידים לרבי, שאינה כשני דברים המתאחדים, אלא נעשים "כולא חד" ממש. והרבי אינו "ממוצע מפסיק" כי אם "ממוצע מחבר". ובמילא, אצל חסיד הוא והרבי והקב"ה - כולא חד".

עפ"י הוראת הרבי, כתיבת הפ"נ צריכה להעשות דוקא לאחר התפילה, על מנת להוסיף בזכויות. לפני תחילת הכתיבה "מציירים (במחשבה) תואר פני הרב".

הרבי אף הורה לכתוב קבלת החלטה טובה בתור עשיית "כלי" והכנה לברכה. יחד עם הפ"נ נוהגים לשלוח לכ"ק אדמו"ר "דמי פ"נ" (ראה לעיל בהערה).

ישנם הוראות ומנהגים נוספים בכתיבת פ"נ, ועל כל אחד להתייעץ עם המשפיע שלו כיצד לנהוג.

בנוסף לפ"נ ששולח כל חסיד באופן פרטי, נוהגים בזמנים מיוחדים בשנה שכמה מזקני החסידים מכניסים לכ"ק אדמו"ר "פ"נ כללי", ובו בקשות עבור כלל עדת החסידים ועבור עם ישראל בכלל.

מכתב

המכתבים אל הרבי לא נשאו אופי מוגדר. שאלות בעניני תורה, בריאות, חינוך, עבודת התפילה, פרנסה, שידוך, מקום-מגורים, לימוד החסידות, מלחמת היצר ועבודת השי"ת - הם רק חלק מהתחומים בהם כתבו יהודים בדם ובתמצית ליבם, ושטחו את בעיותיהם ומצוקותיהם בפני הרבי.

הצד השווה שבהם - כולם כותבים את שעל ליבם אל 'לב כל ישראל' - הרבי, זאת כיון שיודעים ומכירים ש"יש רבי בישראל, ואין הוא נכנס בהגבלות הטבע, והרוצה ללכת לבטח דרכו: במסחר, בהנהגת הבית, וכו' - לא ירים את ידו מבלי לשאול את פי הרבי" (ט"ו בשבט תש"ט - המכתב במלואו הובא בהקדמה).

דו"ח

בנוסף לכתיבת מכתבים, ישנה חשיבות מיוחדת בכתיבת דו"ח (דין-וחשבון).

פעמים רבות הרבי ביקש שיכתבו לו דו"ח מפורט מכל פעולה - פרטית או כללית. הרבי תבע ממוסדות וארגונים גדולים, מ'שלוחים' ואפילו מאנשים פרטיים לדווח לו מכל פרט ופרט מהמתרחש אצלם.

התבטאויות על הכתיבה "בקיצור הכי נמרץ" מצויות לרוב באגרותיו, והרבי מבקש עוד ועוד שיכתבו לו בפירוט ובהרחבה עד כדי כך ש"כל המפרט הרי זה משובח"... (כ"ו כסלו תשי"ט).

בקובץ זה - במדור "וכל המפרט הרי זה משובח" - ניתן לראות ריבוי שיחות, מכתבים ומענות מהרבי אודות חשיבות הכתיבה בתדירות ובפירוט.

בשורות טובות

חסידים השתדלו תמיד להרבות בכתיבת בשורות טובות לרבי. מכתבים כאלו גורמים נחת-רוח לרבי, כפי שניכר ממענותיו עליהם. לעיתים, כשחלף פרק זמן ללא בשורות טובות, קבל הרבי על חסרונם ותבע לחזור ולשלחם.

באגרות רבות פונה הרבי לחסידים, לתמימים ולמקושרים, ולאלו שעדיין אינם כאלה, בבקשה לבשר לו בשורות טובות, מהנעשה בלימוד הנגלה ובלימוד החסידות, בקביעת שיעורים ובהפצת המעיינות, כך גם בעבודת התפילה וכן בעניינים הגשמיים - בשורות טובות ממצב הבריאות, שלום המשפחה וכו'.

הרבי מעוניין לדעת הכל, כפי שניתן, אולי, ללמוד מהמכתב הבא, בו הרבי מפרט היטב מה כדאי לכתוב לו: "הפ"נ שלו נתקבל, וכבר קראתיו על ציון כ"ק אדמו"ר הכ"מ . . . מה שם אמו? . . . בטח יודיע בשורות טובות מהטבת מצבו בכלל ומצב בריאותו בפרט. אתענין לדעת סדר לימודו, היינו מה לומד, כמה שעות ביום וכו', וכן אם יש לו השפעה על חבריו בישיבה. וכן מענין אותי לדעת מצב בני משפחתו, איפה הם דרים, מעשיהם וכו'" ('מקדש מלך' ח"ג ע' קעג).

במדור "גרם נחת רוח רב" שבקובץ זה, נמצא לקט מרתק מתורתו של רבינו בענין כתיבת בשו"ט לרבי.

"צרות-חסידים"

כמה פעמים התאונן הרבי בשיחותיו ובמכתביו על סוג החסידים המכונים "צרות-חסידים", "היינו כשאירע להם איזה מאורע לא טוב ח"ו, דערמאנען זיי זיך אויפן רבי'ן און אויף חסידות און מען שרייבט א פדיון [נזכרים הם ברבי ובחסידות וכותבים פדיון], וכאשר היתה הרווחה איש תחת גפנו ואיש תחת תאינתו כו'" (ט' אלול תשי"י).

גם בשיחת ש"פ ויקהל-פקודי תשל"ה דיבר הרבי על "פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שישנם "צרות חסידים", דבעת שטוב להם אין "באים", כשמטילים עליהם שליחות בהפצת המעיינות משתמטים כו' ורק כשנמצאים בעת צרה ר"ל באים בתביעה כו' שצריכים ל"מופת" - הנה במצב כזה אינם כלים ראויים להשתתפות משה וברכתו".

דעתו של הרבי לא הייתה נוחה מסוג החסידים הללו, והוא תבע שוב ושוב לכתוב אליו בשורות טובות ומשמחות.

כתיבה - גם בעניני היפך הטוב

על אף האמור לעיל - בנוגע לכתיבת בשורות טובות - ביקש הרבי שלא ימנעו מלכתוב לו גם ענינים של היפך הטוב, כיון ששלילת הכתיבה אליו בענינים אלו, עלולה לגרום לירידה ח"ו, ולכן היא מעצת היצר:

"במענה למכתבו . . שספק אצלם באם צריכים לכתוב גם ע"ד המגרעות, ושהיו בזה וויכוחים חריפים.

ולפלא גדול הספק בכגון דא, כיון שכמה פעמים כתבתי עד"ז וביחוד לאחרי ההודעה שבלא"ה ישנם מודיעים ע"ד כהנ"ל אלא שמאנשים מן הצד, ובמילא מגזימים וכו' שלכן התוצאות הפוכות הן מאשר תקות המצדדים להעדר כתיבה זו.

ובעיקר תמיהתי היא, שהרי קבלנו מרבוה"ק הוראה ברורה לבחון בכגון סברות כאלו, לדעת המקור ממנו באות, באם ישנו ספק בזה (נדפס בהיום יום כ"ג סיון) באם שעי"ז יתוסף או יוגרע בענינים המועילים למעשה ועבודה בפועל, והרי בלי ספק, אשר לכשיודע שאין מודיעים למקום פלוני ע"ד מגרעות, יביא זה לא למיעוט הגרעון והחסרון אלא אדרבה וק"ל. ומה לנו יותר ברור ממארז"ל, הלואי שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם".

הרבי מסיים את מכתבו באיחול שהכתיבה בעניינים אלו תתמעט מאליה:

"ויהי רצון שכתביה האמורה תהי' באופן דפוחת והולך, אבל לא מפני הסברא בלתי מתאימה האמורה, אלא מפני שהמגרעות וסיבתן תהיינה באופן דפוחת והולך עד שיעברו כליל, וע"ד האמור באגה"ק סוף סי' כ"ו, יכתבו מכתבים מפורטים לא ע"ד בירור בירורים כי אם ע"ד הוספה באורות וכו' וק"ל . . . בברכה לבשו"ט בכל האמור" (ממכתב כ"ה טבת תשי"ט).

התועלת שבכתיבה

בנוסף להנהגה החסידותית הפשוטה - לכתוב לרבי על-מנת לגרום לו נחת-רוח, כמבואר לעיל בארוכה - הרי שיש בכתיבה מעלה נוספת.

כאשר חסיד יודע שהוא צריך לכתוב מידי פעם לרבי - הרי זה פועל עליו שיתנהג כפי שצריך בכל ענייניו, וכפי שהרבי כותב "רואים שהידיעה שבמשך הזמן יכתבו על-דבר הפעולות לפלוני - מביאה זה הוספה בפעולות אם בכמות או באיכות או בשניהם גם יחד" (ט' אייר תשי"ט).

ראה אודות ענין זה בהרחבה במדור "מוסיף בפעולתו" בקובץ זה.

"כעצת ידידים מבינים"

בשנת תשמ"ח הורה הרבי שיש להימנע משאלות פרטיות, והפנה את השואלים לרבנים, 'ידידים מבינים' וכיו"ב כמו כן הרבי דיבר כמה וכמה פעמים בעת ההתוועדויות, שאין הזמן גרמא לענות ולאשר לכל אחד ואחת על המכתבים, והמענה על השאלות הוא בעת ההתוועדות וביחידות כללית'. הרבי נתן כמה כללים לשאלות מסוימות:

"המענה הכללי לשאלות רבים - ולדוגמא: בעניני רפואה - כעצת רופא מומחה (ומה טוב - שני רופאים מומחים, ואם יש חילוקי דעות - ישאלו שלישי ויעשו כדעת הרוב); בעניני פרנסה והסתדרות וכו' - כעצת ידידים מבינים; ובעניני עבודת ה' - הוראת המשנה 'עשה לך רב' וכיוצא בזה - לא זו

בלבד שלא נגרע מאומה כשאין הזמן גרמא לענות לכל אחד ואחת בפרטיות וכוללים הפרט בהכלל, אלא אדרבה, עי"ז נתוסף בו מעלת וכח הציבור.

ולכן בענינים אלו וכיוצא בהם (משא"כ בענינים מיוחדים) אין צורך שכל אחד ואחד ישאל בפרטיות, וימתין למענה פרטי, אלא יש לנהוג ע"פ המענה הכללי, המיוסד על הוראת תורתנו, תורת אמת ותורת חיים. ובמילא, תהיה אפשרות להתפנות יותר לענינים המיוחדים הדורשים מענה מפורט" (ש"פ בשלח תשמ"ח).

* * *

גם כיום, לאחר ההסתלקות, כותבים מאות אלפי יהודים מכתבים, דו"חות, פ"נים ובקשות בהם גם בשורות טובות לרבי - דבר שודאי גורם לרבי נחת רוח רב. המכתבים נשלחים אל האוהל הק' מכל קצוות תבל, מ'שלוחים', חסידים וסתם "עמך בית ישראל", אנשים, נשים וטף - כשעיני כולם נשואות, סמוכות ונשענות אל קודש הקודשים, הוד כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבינו - נשיא הדור.

כאז כן היום, ואף "יתיר מבחיוהי", הרבי מרגיש וחושב על כל אחד ואחד מאיתנו, קורא את מכתבינו, שמח בשמחותנו, כואב את כאבנו, מעורר רחמים רבים עלינו ופועל לישועתנו.

נחתום מבוא זה בדברי הרב בשיחת ש"פ יתרו תש"מ:

"רועי ישראל לא יפרדו מעל צאן מרעיתם", וקשורים איתם כעת בדיוק כפי שזה היה ברגע הראשון וביום הראשון לאחר ההסתלקות!

ולכן יש להאחז היטב בידית הדלת ("מ'דארף אנהאלטן אן דער קליאמקע"), ועד שנאחזים בדלת פתוחה, והולכים על ה'ציון', עם שאלות ובקשות, כותבים פדיונות, ומבקשים רחמים וברכות, ועד שמבקשים גם שיהיה "והוא יכלכלך" - שהוא יעשה גם כלים לקבל ולקלוט את הברכות".

**גרם נחת רוח רב...
לבשר בשורות טובות**

בכל עת הנני שבע רצון לדעת מהנעשה עם אנ"ש יחיו...

בכל עת הנני שבע רצון לדעת מהנעשה עם אנ"ש יחיו, כי אם הידיעות טובות הנה אזי גורם זה קורת רוח ושמחה וגם אם ח"ו להיפך, על כל פנים זה גופא - העמידה בקישור מכתבים - מחזק, און מאכט קלענער דעם געפיל פון עלנטקייט [= ומקטין את רגש הבדידות] ונמיכת הרוח. וידוע המבואר בכמה ספרים, שאף אם אי אפשר לעזור בגשמיות, הרי עכ"פ מחשבה טובה ואיחולים טובים של אחד מישראל לחברו ענין הוא.

וכידוע ג"כ המעלה כשממשיכים בעולם הדיבור בגלוי מעלת רעהו והחסרון בהמצטרך לו, שזהו פועל, אם תיכף אם לאחר זמן, בהקלת מצבו . . וכידוע שהבעש"ט השתדל לגרום שאנשים פשוטים ידברו טוב איש על רעהו ועי"ז היו נמתקים הדינים.

הפ"נ אקרא בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שנכנסים שם לנתינת פדיונות וליחידות, וכן בשעת הכושר על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

וצדיק מברך והשי"ת ממלא ברכות צדיק, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי, על מילואן.

יקר יותר כל מכתב כזה...

תשואות-חן על כותבו מההתועדות בימי הסגולה שעברו, ובוודאי גם להבא ינהג במנהג טוב זה, והרי גם זה נכנס בציווי ה' יתברך שהוא כלל גדול בתורה "ואהבת לרעך כמוך", לגרום נחת רוח פנימי לאיש הישראלי ובמרבית המכתבים שמתקבלים הרי לעת-עתה מעטים המכתבים בתוכן (ה) גורם קורת רוח, שלכן יקר יותר כל מכתב כזה.

(אג"ק חי"ג עמ' קסד)

תשתדלו לכתוב בשורות טובות מכל מקום ומקום שתבקרו

וכדאי גם שתשתדלו לכתוב בשורות טובות מכל מקום ומקום שתבקרו, ומה גם שהרצון לבשר בשורות טובות, יעודד ויזרז למצוא אפשרויות נוספות לפעול בכהנ"ל כהנה וכהנה.

(מיחידות – תו"מ ח"ג עמ' 163)

הורגל להשמיט ממכתבו בשורות משמחות

לפלא שהורגל כנראה להשמיט ממכתבו בשורות משמחות, ואף שמוכן שכשישנו דבר המעיק ומיצר אין הענין נקלט כ"כ, אבל בכל אופן הרי ישנו במציאות וההודעה ע"ז לעוד איש בישראל המתענין בדבר הרי זוהי מצות אהבת ישראל ואהבת לרעך כמוך שהוא כלל גדול בתורה וכלי למצות ואהבת את ה"א, כפתגם אדמו"ר הזקן הידוע.

(ממכתב ט' אלול תשט"ז)

הלוואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשו"ט

כמדומה שכבר אמרתי לו או שכתבתי פעם שהלוואי היו מתרגלים אנ"ש להודיע כשישנם בשורות-טובות, שעל-ידי זה היו ממעטים מלמעלה ההודעה לכאן בעניינים כהנ"ל, אף שגם בימי רבינו הזקן כבר התאוננו על

הנהגה דשתיקה מבשורות טובות וכו', אבל בעניינים כגון דא אין זה משמש היתר ואפילו לא להוראת היתר להדור שלאחרי זה, כיוון שעוד אז עשו רבותינו מחאה בתוקף נגד ההנהגה.

(אג"ק חי"ב עמ' נב)

שמשמחים לב איש הישראלי

ת"ח על הבשו"ט מהטבת בריאות . . ולפלא שבעצמו לא הודיע עד"ז, והרי זהו אחד האופנים בקיום מצות ואהבת לרעך כמוך ע"י שמשמחים לב איש הישראלי בבשורה טובה ובפרט זה שהודיע מקודם ע"ד המצב שלפני הטיפול, וק"ל, וכנראה שפתגם רבנו הזקן אשר ואהבת לרעך כמוך היא כלי וגם חד עם ואהבת את ה' אלקיך, עדיין לא חדר לכל החוגים.

(אג"ק חי"ד עמ' שנח)

"צרות-חסידים"

פליאה עליו שעד עתה לא ענה לי על מה ששאלתיו אם יש לו קביעת עתים בכלל ובתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בפרט. וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אז עס איז דא "צרות חסידים", היינו כשאירע להם איזה מאורע לא טוב ח"ו דערמאנען זיי זיך אויפן רבי'ן און אויף חסידות און מען שרייבט א פדיון [= נזכרים הם אודות הרבי ואודות החסידות וכותבים פדיון], וכאשר היתה הרווחה איש תחת גפנו ואיש תחת תאינתו כו'.

והוא אשר זכה בדרך למעלה מן הטבע לראות את פני הקודש הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, איני מבין למה צריך לעוררו ע"ד הנחיצות בלימוד תורתו, ואחרי שעוררו אותו עדיין מתישב הוא אם לקבל את ההצעה או שיש לו ענינים חשובים יותר מזה.

מובן הוא פשוט אשר אין כוונתי לעורר ענין שהוא היפך הרחמים ח"ו, אבל תמה אני בתמי' כפולה על אלו שיש להם ברירה אם להיות פוילישע

חסידים או צרות חסידים און וויבערשע חסידים או להיות חסידים על כל פנים מעין זה שתבעו מאתנו כלנו נשיאי תורת החב"ד וטעמו טעם מתיקת האור כי טוב, ואף על פי כן ווערט מען פריער בעלי בתים און דערנאך ווערט מען פארנומען און דערנאך זאגט מען אז א שורה חסידות איז אויך גענוג און פון עם דארף מען ניט מאנען מערער [= נהיים קודם בעה"ב, ואח"כ נהיים עסוקים ולאחמ"כ אומרים שגם שורה חסידות ה"ז מספיק, וממנו אין צריך לתבוע עוד].

בטח יודיע בשורות טובות, וידוע מארז"ל בקדושין אשר טוב האמתי הוא כשהוא לא רק טוב לבריות אלא כשהוא ג"כ טוב למקום, אשר בכלל בריות הוא עצמו ג"כ בכלל, ואין טוב אלא תורה ומצוה, כפי שנתבאר במאור שבתורה שזהו מחזיר למוטב מאיזה מעמד ומצב שהוא נמצא בו.

(אג"ק ח"ג עמ' תטז)

לא ימנע הטוב מלהודיעני

ובודאי כשיהיה לו בשורה טובה בזה לא ימנע הטוב מלהודיעני, והרי זהו אחד מפרטי המצוה היסודית "ואהבת לרעך כמוך", לגרום שמחה לאיש הישראלי, אשר אם בכל התקופות נשתוקקו לזה, עאכו"כ בתקופתנו זו רבת התלאות, ורבת היגון, שכל ענין של טוב ושמחה יקר ביותר.

(אג"ק ח"ד עמ' תכב)

ולפלא שאין ממנו מכתבים, והלא דרכו הוא לבשר טוב

בעתו קבלתי מכתבו מהשתתפותו בהנחת אבן הפנה של ישיבת תו"ת בכפר חב"ד. ולפלא קצת שמאז אין ממנו מכתבים. והלא דרכו הוא לבשר טוב, ובהימים שעברו הרי הי' זמן תורתנו טוב האמיתי וכמארז"ל אין טוב אלא תורה. ובטח ימלא בהזדמנות הבאה וכן ע"ד המועדים הבאים לקראתנו לשלום ובהם חג הגאולה יב' ויג' תמוז הבע"ל.

(מקדש מלך ח"א עמ' 68)

שמחה ותענוג נפשי ופנימי

הש"ת יעזור שכשתכנס בפעם הבאה אלי ליחידות", תוכל לכתוב גם על דברים טובים שאתה עושה ולא רק על דברים לא-טובים. כששומעים על בחור מ"תומכי תמימים" שלומד כדבעי ומתפלל כדבעי ומתנהג כדבעי - זה אצלי שמחה ותענוג נפשי ופנימי. ומובן וגם פשוט המצב ההפכי.

ובודאי אתה והחברים שלך ב"תומכי תמימים" - לפחות מצד "ואהבת לרעך כמוך" - תשדלו להוסיף בכיון זה.

(מיחידות - כסלו תשל"ב)

בפרט שהחלטות באות מתוך פנימיות הנפש

זיכער וועט מען אויך די החלטות טובות אויף להבא אריינשטעלן אין די דו"חים . . ובפרט אז די החלטות קומען מתוך פנימיות הנפש [= בודאי יכניסו גם את ההחלטות הטובות על להבא בהדו"חות . . ובפרט שההחלטות באות מתוך פנימיות הנפש].

(משיחת ר"ח כסלו תשמ"ח)

הנח"ר בשילוח מענות הת'

בת"ח על הנח"ר בשילוח מענות הת' שי' ובברכת החג ולבשו"ט תמכה"י בכלל ובפרט.

(מכת"י"ק, י"א ניסן תשכ"ה)

כאשר מישוהו ביקר בבית הרבי, איחל להרבנית נ"ע: דער רבי זאל זיין געזונט און האבן נחת פון אונז. ענתה הרבנית: "אונזער נחת איז, אז מיר הערן אז איר האט נחת".

(עטרת המלכה עמ' 260)

וכל המפרט הרי זה משובח

כתיבה מפורטת ותכופה

וכל המפרט הרי זה משובח

בנועם נתקבל מכתבם מכ"א כסלו, בו כותבים ראשי פרקים מפעולותיהם בפאריז ובמשך הנסיעה.

ולפלא שאינם מזכירים מאופן הסתדרותם במילאן, לבד המלות האחדות ע"ד הנסיעה, ובטח ימלאו בהזדמנות הבאה.

און השם יתברך זאל העלפען עס זאל זיין מיט גרויס הצלחה בכל הפרטים אויסניצען אין דער פולסטער מאס די ברכה והצלחה וואס מען גיט אין דעם מלמעלה, און טאן דאס מתוך שמחה וטוב לבב, און אין אופן ווי די הוראה פון ימי חנוכה, וואס מיר זיינען דאך אנגעזאגט געווארען צו מוסיף זיין [=] והשי"ת יעזור שיהיה בהצלחה רבה בכל הפרטים לנצל במידה הכי רחבה את הברכה והצלחה שנותנים בזה מלמעלה, ולעשות זאת מתוך שמחה וטוב לבב,

ובאופן ההוראה מימי חנוכה, שהרי צוינו להוסיף] בנרות ואור מיום ליום, ואחכה לבשורות טובות בכל הנזכר.

בברכה להצלחה מופלגה ולבשורות טובות וכל המפרט הרי זה משובח.

(אג"ק חח"י עמ' קיב)

מבלי להודיע מעמדו ומצבו ביראת שמים - העיקר חסר מן הספר

במענה על הודעתו שנמלאו לו ט"ז שנה, הנה בטח למד בדא"ח פירוש הענין של ואברהם זקן בא בימים, אשר ענין הזמן והימים הוא שיהיו ממולאים בתוכיות של תורה ומצוה, וכשכותב במכתבו שנמלאו לו ט"ז שנה ומבקש ברכה, מבלי להודיע מלימודו ומעמדו ומצבו ביראת שמים הרי העיקר חסר מן הספר, כי בזה שנתמלאו לו ט"ז שנה לאריכות ימים ושנים אין הוא לוקח חלק בזה, וע"ד תכלית בריאתו שהוא כפסק רז"ל (סוף קידושין), לא נבראתי אלא לשמש את קוני אינו מזכיר מאומה.

(אג"ק ח"ה עמ' רג)

בכהנ"ל - אין מזכיר כלל...

בכהנ"ל - אין מזכיר כלל - הלומד בהתמדה ושקידה, כמה דפינ גמרא למד, מאמרי חסידות וכו'!?

(מענה לדו"ח פעולות תמים א' במבצעים - מצילום הכת"ק, כפ"ח מס' 695)

ובודאי ימשיך בידיעות מפורטות גם להבא

נעם לי לקרות במכתבו ראשי פרקים מהפעולות בשבועות שעברו, ובודאי ימשיך בידיעות מפורטות גם להבא, וכן זוגתו תחי' אשר אף שרק זה פעם השני' שהיא כותבת, תקותי שתהי' זו התחלה טובה וגם כתבה יהי' בפרטיות

הדרושה. ובפרט שבעקבתא דמשיחא מבואר בכתבי האריז"ל - הזמן דמעלת נשי ישראל בדוגמא דגאולה הראשונה ביציאת מצרים. וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור, ולהצלחה מופלגה בענינים הכללים והפרטים גם יחד, מתוך בריאות הנכונה ושמחה וטוב לבב.

ובבברכת ופרצת גו'.

(אג"ק חי"ח עמ' שסג)

ללמדך דרך ארץ ממשה

ר' זלמן יפה: כתוב בתורה "וישב משה את דברי העם אל ה'" וכי הקב"ה לא ידע שמשה הי' צריך לספר לו?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: רש"י שפירושו מיועד גם ל"בן חמש למקרא" מביא את דרשת חז"ל עה"פ "וכי צריך הי' משה להשיב? אלא בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממשה שלא אמר הואיל וידוע מי ששלחני איני צריך להשיב!"

ר' זלמן יפה: הוא הדין גם אצל כ"ק - למרות שגלוי וידוע לפניו מהפעולות בהפצת המעיינות כו' שפועלים, והמוסדות - צריכים לכתוב דוחות, ולספר ע"ד הפעולות וכיו"ב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זה בפשטות, וכאמור, מובן גם ל"בן חמש למקרא".

(המלך במסיבו ח"א עמ' שיט)

גם בדברים הגלויים - מוטב ששואלים אצל הרבי

אחד המסובים בהסדר אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, אמר פעם - לאחרי "שולחן עורך", כשהגיעו ל"צפון" - שצריכים כבר לברך ברכת-המזון. כששמע זאת כ"ק מו"ח אדמו"ר, נענה ואמר: צריכים להסתכל בהסידור, ואז יודעים היכן אוחזים ("וואו מ'האלט").

. . בנוגע ל"צפון", שקאי על העניינים הנעלמים - אסור לאדם לסמוך על עצמו, אלא צריכים לשאול אצל הרבי (שזהו התוכן דהסתכלות בסידור), ואף-על-פי שיודעים, לכאורה, כיוון ששמעו כבר כמה וכמה הוראות, מכל-מקום צריכים תמיד לשאול אצל הרבי.

גם בדברים הגלויים - מוטב ששואלים אצל הרבי ("עס איז גלייכער אז מ'פרעגט"); אבל בדברים הנעלמים ("צפון") - חייבים לשאול אצל הרבי.

(ליל ב' דחג הפסח תשי"א)

צריך למסור למשלח כיצד נתקבלה השליחות

(כ"ק אדמו"ר שליט"א התייחס לכך שלא כיבדו את השלוחים בעלי' לתורה בתפלת שחרית, ואמר: ובהקדמה - שבענין השליחות ישנם ב' פרטים: א) מילוי השליחות, שזהו חיוב ע"פ דין. ב) לאחר מילוי השליחות צריך השליח למסור למשלח כיצד נתקבלה השליחות אצל אלו שאליהם נמסרה השליחות - שענין זה אינו חיוב ע"פ דין, כי אם "דרך ארץ", כמ"ש "וישב משה את דברי העם אל ה'", "בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני איני צריך להשיב".

ובנוגע לשלוחים הנ"ל - הי' אצלם אמנם הענין הראשון, קיום השליחות, שהרי חזקה על שליח שעושה שליחותו, אבל, בחזרתם משליחותם, הנה עוד לפני שהשיבו את דבר העם, פנה כל אחד לעניניו; להתקלח, להחליף את העניבה, וכיו"ב בשאר "בעל-הבית"שע ענינים". וכתוצאה מזה נעשה גם אצל הגבאי "בעל-הבית"שע חשבונות".

אמנם, אילו הגבאי לא הי' בעל-בחירה, היתה כל האשמה מוטלת על השלוחים בלבד; אבל כיון שהוא בעל-בחירה, הרי באיזה אופן שתהי' הנהגת השלוחים אין זה מכריח את הנהגתו, ובמילא, מוטלת האשמה גם עליו.

ובכל אופן, ע"פ מארז"ל "כל דעביד רחמנא לטב עביד" - יכבדו אותם בעליות בתפלת מנחה (ולצורך זה יערכו כמה מנינים), שהרי מנחת שבת

הו"ע נעלה יותר, וכידוע בנוגע לבר-מצוה של אדמו"ר האמצעי שעלה לתורה במנחה דוקא, כיון שהזמן דמנחת שבת הוא "עת רצון", והו"ע גבורות ממותקות (שהרי זמן המנחה בכלל הוא זמן של דינים וגבורות, אבל הזמן דמנחת שבת הו"ע גבורות ממותקות).

וע"פ האמור לעיל שתשובה מועילה גם למפרע - הרי זה יועיל ויפעל תיקון הן אצל השלוחים והן אצל הגבאי.

(ואח"כ הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כשם שהנהגת הגבאי באה כתוצאה מהנהגת השלוחים, כן הוא גם בכל המדרגות ("ווייטער און ווייטער"), ועד שבנוגע לכל הענינים אומר הקב"ה שהוא בעצמו אשם... כמארז"ל שהקב"ה מתחרט על בריאת היצה"ר דכתיב "ואשר הרעותי".

ולכן, כאשר מתקנים ענין מסויים - יש לתקנו משרשו הראשון, ולהמשיך עד למטה מטה.

(משיחת ש"פ שופטים תשט"ז)

ברצוני לקבל דיווח מפורט מפעולתו של כאו"א

תמסרו לכל התלמידים - להנמצאים כאן תמסרו בעל-פה, ולא לה שנסעו תמסרו בכתב - שינצלו את ימי חג הפסח, הימים שלפני פסח והימים שלאחרי פסח, לחזרת חסידות בבתי-כנסיות מענינא דיומא, יציאת מצרים, קריעת ים סוף וכיו"ב - בכל בית-כנסת לפי ענינו, כולל גם דברי התעוררות אודות יהדות, אודות משיח - כל אחד בהענינים שמסוגל אליהם, והעיקר - שיתעסקו בזה ("מ'זאל טאן").

ולא יחשבו שבנסעם מכאן נפטרו מעבודה זו, אלא אדרבה, העבודה שנעשתה כאן, צריך כאו"א לנצלה ולהביאה במקומה.

ברצוני לקבל דיווח מפורט מפעולתו של כאו"א - מתי והיכן דיבר ביום ראשון דפסח, ביום שני דפסח, בשבת חוה"מ פסח, בשביעי של פסח ובאחרון של פסח, בימים שלפני פסח ובימים שלאחרי פסח.

כדאי שתחילה יודיעו התלמידים התכנית שלהם, ואח"כ יודיעו מה שעשו בפועל, ואתם תודיעו לי.

יכולים אתם למסור את הדברים בשמי, כדי שיהי' בזריזות יתירה.
ויתן השי"ת שיהי' בהצלחה.

(משיחת י"א ניסן תשי"ב לחברי "ועד המסדר חזרת דא"ח")

ישנם החושבים שאין צורך לשאול הכל...

ישנם כאלה שחושבים שאין צורך לשאול אצל הרבי כל דבר. יש לו - טוען הוא - את ה"שולחן-ערוך", ויש לו גם "ראש טוב" בלי עין הרע, ובמילא, יכול הוא בעצמו - ברוך השם - לברר בעצמו ("דורכטאָן") כל ענין לאשורו, ואינו צריך לשאול אצל הרבי.

- על כגון-דא אמר פעם כ"ק מו"ח אדמו"ר הביטוי "סאַם סאַפּאַזשניק" (הוא עצמו סנדלר):

ישנו סיפור אודות גוי שנכנס יהודי לביתו וראה שם... תפילין, והחליט מיד לקנותם ממנו, כששאל את הגוי - בהתרגשות - מניין המה לך? השיב לו הגוי - שלא ידע אם כוונתו של היהודי לקנותם, או שעיקר כוונתו לברר מנין גנבם - "יאָ סאַם סאַפּאַזשניק", כלומר, אני בעצמי סנדלר, ותפרתים בעצמי!...

מובן מאליו - סיים כ"ק מו"ח אדמו"ר - איך שייך גוי לעשיית תפילין!
ודוגמתו בהנמשל - זה שחושב שגם הוא יכול לברר כל דבר בעצמו, ואינו צריך לשאול אצל הרבי.

(משיחת ש"פ שלח תשי"א)

ימשיך בכתיבה - וישפיע זה גם על חבריו

לאחרי הפסק נתקבל מכתבו . . עם המצורף אליו, בו כותב ר"פ מהפעולות.

ות"ח ת"ח על הקורת רוח שגרם בזה, ובודאי ימשיך בכתיבה כגון דא גם להבא, וגם על חבריו שי' העוסקים בפעולות כהנ"ל ישפיע - להוסיף בפעולות ולהודיע עד"ז, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

(מקדש מלך ח"ג עמ' קלז)

ולא הענין להכנס בחשבון אתי

לפלא שזה זמן רב וביותר שאין ממנו כל מכ'. ובודאי אין הזמ"ג ולא הענין להכנס בחשבון אתי על שמסיבות צדדיות לא יכולתי לכתוב וכו'.

(מקדש מלך ח"א עמ' 69)

המשך הכתיבה על אף העדר המענה

סו"ס נתקבל מכתבו . . וביאורו העדר מכתביו מפני שלא נתקבל מענה מכאן, - הנה לפלא, כי פעמים בקשתי את אנ"ש שלא יפרשו פירושים על העדר המענה מכאן כי ברובא דרובא הוא מפני הטרדות, שלכן באים לכל לראש המענה על הענינים הדחופים ונחוצים ביותר, וגם המענה לכאלו שלע"ע אינם עדיין מאנ"ש במאה אחוז וע"ד האמור בתפלת שלמה המלך שישנם כאלו שצריכים להעביר (פארלויפן) הדרך.

(אג"ק ח"ג עמ' קלא)

העדר המענה - בסיבת צורת הכתיבה במכתבו

פשיטא שהעדר המענה אין בזה ענין של קפידיא ח"ו והוא בסיבת הטרדות, וכיון שכותב בכל מכתב כו"כ ענינים ביחד ונוסף על זה ריבוי שיטים בכל

עמוד וכותב גם בין השיטים וממעל לשיטים, שכל זה מקשה העיון ולפעמים גם הקריאה, לכן גם המענה נדחה, ובאתי בזה רק להסיר החשש שלו הנ"ל וכן להביע את תמהוני על מיעוט הידיעות מפעולות צעירי אגו"ח בכלל ומפעולותיו הוא בפרט.

(אג"ק חי"ג עמ' קיט)

יכתוב בפרטיות מעניניו בכלל

לפלא הכי גדול, שמעת חזרתו לאה"ק ת"ו לא נתקבל ממנו כל מכתב וידיעות בכלל, לבד המברק מביאתו שלום. ואין צועקין על העבר, תקותי שבקבלת מכתבי זה יכתוב בפרטיות מעניניו בכלל, ובפרט בהשתדלותו להסדר, מתאים למה שדברנו קודם נסיעתו.

(מקדש מלך' ח"א עמ' 67)

אין מכתבים מכבידים עליי

ובוודאי צדקו השלוחים אשר אין מכתבים מכבידים עליי, והלוואי שנזכה בתוככי כלל ישראל שתוכן מכתב איש לרעהו יהיה משמח הן בגשמיות והן ברוחניות ובטוב הנראה והנגלה.

(אג"ק חי"ד עמ' מט)

תמשיך לכתוב בסגנון וכו' שלה

במענה לשאלתה - מובן שמכתביה לכאן נכון שתמשיך לכתוב בסגנון וכו' שלה ולא דשל אחרים.

. . והשם יצליחה שיהיו בתוכן טוב תמיד כל הימים.

(מקדש מלך' ח"ג עמ' קפח)

יכתבו המציאות כמו שהוא

שמועה מוזרה הגיעתני, אשר ישנם אחדים המפרשים דברי כת"ר בשמי, שאמרתי שלא יכתבו אלי מכתבים מהנעשה אצל אנ"ש כי אינני קורא המכתבים שלהם! וכיון שתולים את זה בו, בודאי יתקן בהמקומות שעוד יבקר. ואני רק אמרתי שהידיעות שמתקבלות לפעמים סותרות אחת את רעותה, ולכן בקשתי שמכאן ולהבא לא יכתבו אלא המציאות כמו שהוא ולא היפך האמת. ובאמת הרי לא חידשתי בזה דבר על מה שנצטוינו בעת נתינת התורה מדבר שקר תרחק. והשי"ת יצליחו גם בזה.

(מקדש מלך ח"ג עמ' קצ)

ודאי עוררהו לכתוב לכאן תכופות

לאחרי הפסק ארוך, נתקבל מכתבו מח' טבת, ולאחריו ולפלא גדול על ההפסק ממכתב אחד לשני, והרי בודאי עוררהו מהמזכירות ועוד על גודל הענין שבעתים יותר תכופות תתקבלנה כאן ידיעות דו"ח מהפעולות - עכ"פ ע"ש המזכירות ועכ"פ בקיצור, ומלבד שזהו נוגע להענינים כאן, הנה במדה לא פחותה פועל זה על מהלך הפעולות המרץ שבהם וכו' וכמדובר וכמבואר בכו"כ פעמים, וכמדומה גם בהמכתב שקבל הוא.

וכיון שאמרו חז"ל אין צועקין על העבר יהי רצון שמכאן ולהבא יהי מסודר ככל הדרוש. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט.

(אג"ק חכ"ב עמ' צג)

יעדער חודש זאל זיין א דו"ח פון יעדערן וויפל ער היט די סדרים צוזאמענרעדן צווישן זיך אז יעדער חודש זאל זיין א דו"ח פון יעדערן וויפל ער היט די סדרים, וויפל ער דארף משלים זיין וויפל ער איז מוסיף וכו'.

אויך אויסקלייבן איינעם [נוסף אויף דעם וואס וועט צוזאמען קלייבן די ידיעות] וואס זאל אהרצו מודיע זיין פעם בחודש, במשך דעם זמן ההכנה - די לימודים, און דעם זמן דערנאך - פון די פעולות.

איצטער איז דאך אויף מארגן נאך ר"ח איי ביז ר"ה האט מען: אייר, סיון, תמוז, אב ואלול, זאל זיין פינף דוחי"ם אדער זעקס דוחי"ם אנהויבנדיק פון דעם ערשטן דו"ח - ווי אזוי ס'וועט זיין די נסיעה, און וועגן דער אסיפה צווישן זיך - אויסצוקלייבן הנ"ל און מאכן א סדר, ווען צו טאן און ווי אזוי צו טאן וכו' [זעלבסטפארשטענדליך, זאך דערנאך זיין די הסכמה פון הנהלות הישיבה אויף דעם].

כנ"ל: בהאסיפות צווישן זיך, די ארץ-ישראל'דיקע בינם לבין עצמם, און די חו"ל'דיקע בינם לבין עצמם, זאל יעדער קבוצה באזונדער אויסקלייבן איינעם אדער אפשר מער פון איינעם, וכאמור לעיל, אויף איין מאל א חודש צוזאמענקלייבן די ידיעות פון דער התקדמות פון יעדערען, און אויף די ידיעות פון די פעולות.

(שיחת ב' אייר תשל"ב לתלמידים השלוחים לאה"ק ולצרפת)

זאלסט מיר שרייבן יעדער מאָנאַט

לפני שנסעתי ללמוד בישיבת תו"ת כפ"ח, בשנת ה'תשכ"ו, נכנסתי ליחידות לקבל ברכה מיוחדת. . אחרי שהרבי קרא את הפתק שלי, אמר לי: "יעצט וועל איך מיט דיר אפמאכען אז דו זאלסט מיר שרייבן יעדער מאנאט, רצוי אז דאס זאל זיין יום כיפור קטן" [= עכשיו אני אסכם אתך שתכתוב לי כל חודש, רצוי שזה יהי' ביום כיפור קטן] ואז הרים מעט את ראשו הק', הביט בי בעיניו הק' בחיוך והמשיך: "אבער ניט וועגען וועטער, נאר וועגען וואס דו לערנסט" [= אבל לא על מזג האויר אלא על מה שאתה לומד].

(מיחידות - כפ"ח מס' 888)

ויהי רצון שמכתבו יהי' גם טובות ומשמחות

לאחרי הפסק הכי ארוך, נתקבל מכתבו מכ' שבט עם המצורף אליו, ומובנת הפליאה והתמי' על העדר הכתיבה זמן ארוך כ"כ, וגם עתה מקצר בהענינים ועד לקיצור נמרץ, ובטח ימלא בהזדמנות הבאה.

ויהי רצון שמכתבו יהי' לא רק ידיעות מפורטות אלא גם טובות ומשמחות בכל הפרטים, והרי זכות הרבים מסייעתם, וכ"ק מו"ח אדמו"ר מעורר רחמים רבים לתוספת הצלחה בהאמור.

לפלא שאינו מזכיר בהנוגע לביקורו של מר. . שי' כאן - שבטח מסר, עכ"פ תוכן, המדובר.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש ולבשורות טובות בכל האמור.

(אג"ק חכ"ב עמ' קלח)

דברים שבכתב - כוחם גדול

בודאי צודק במה שכותב אשר שיחה פנים אל פנים טובה הרבה יותר מאשר דברים שבכתב. אבל מובן ג"כ שגם דברים שבכתב כוחם גדול, ויש בהם גם מה שאינו בדברים שבע"פ, ולא לבד כמו שהעיר גם במכתבו אשר אותיות מחכימות, אלא עוד זאת, שאפשר לעבור על דברים שבכתב כמה פעמים, משא"כ בדיבור. ופשיטא על פי מה שנתבאר בתורת החסידות אשר השתלשלות והמשכת ענין ממחשבה לדיבור ואפילו מדיבור למעשה, נותן לו קיום יתר ושייכות יותר לעולם, לסביבה הקרובה, ועל ידי זה גם לסביבה הרחוקה.

(אג"ק חי"ג עמ' נה)

התמי' הכי גדולה על העדר כל ידיעות מכם

מובנת הפליאה והתמי' הכי גדולה על העדר כל ידיעות מכם. ויהי רצון שיהי' זה סימן שהכל בסדר בענינים הפרטים, ושאין חסר כלל וכלל בפעולותיהם בענינים הכללים.

(אג"ק חכ"ב עמ' רעד)

לפלא ההפסק ארוך ממכתב אחד לחבירו

לאחרי הפסק הארוך נתקבל מכתבו - בלי הוראת זמן הכתיבה - בו כותב ראשי נקודות מהנעשה אצלו, ולפלא ההפסק ארוך ממכתב אחד לחבירו ואם הסיבה שאין מה להודיע, הרי התמיהה גדולה עוד יותר שהרי ידוע הציווי שצריך להיות "כל יומא ויומא עביד עבידתיה" ובפרט בתקופתנו דדרא דעקבתא דמשיחא שמוכרח הפצת המעיינות חוצה, ואם על כל אחד ואחד לעסוק בזה, על-אחת-כמה-וכמה תמים ובת תמים וק"ל.

ומה שאומרים אשר ישנם עיכובים וכו', כבר מבואר בתורת החסידות שכל העיכוב הוא בשביל שינצחו אותו ויתגברו עליו ולא בא בשביל שיעכב בפועל ופשוט.

(אג"ק חי"ד עמ' תעא)

ישתדל שמי שהוא מהנוכחים ויודעים בזה יכתוב בפרטיות

מאשר הנני קבלת מכתבו ממוצש"ק וכן המברק שקדמו, בו כותב (אך) ראשי פרקים ובקיצור נמרץ אודות ההתוועדות בקרית גת, ובטח יימלא בהזדמנות הבאה ובפרטיות הדרושה, או עכ"פ ישתדל שמי שהוא מהנוכחים ויודעים בזה יכתוב בפרטיות.

והרי בשורות טובות מאיש לרעהו, הרי זה קיום מצות עשה ואהבת לרעך כמוך, שכלל גדול הוא בתורה, ובפרט בדורנו זה, וק"ל.

(מקדש מלך' ח"א עמ' 96)

שלילת מכתבים "מנופחים"

ישנם החושבים שלכל לראש יש להשתדל לכתוב אלי מכתבים, וכל המרבה הרי זה משובח - ללא כל נפק"מ מיהו הכותב, מהו מעמדו ומצבו, על איזה ענין הוא כותב וכו' - העיקר הוא לכתוב מכתבים. ועד כדי כך, שכמה מהם מתייגעים למצוא ענינים לכתוב אודותם, ויתירה מזה - שמתייגעים להמציא דברים שאינם במציאות, אלא, שעושים מהם מציאות שיהי' להם על מה לכתוב... ועי"ז ידעו שהם אנשים חשובים...

כפי הנראה יש מי ש"הסביר" להם ("האט זיי איינגערעדט") שהקשר והשייכות בין חסיד א' של כ"ק מו"ח אדמו"ר (וכיו"ב), הוא, עי"ז שיכתוב אליו כל מה שיכול לכתוב, ובפרטיות ובארוכה דוקא, וכל המרבה ה"ז משובח. ובפרט בראותו שגם חבריו עושה כן - יש לו סימן שכן הוא המנהג המקובל מדורי דורות. ועאכו"כ לאחר שמקבל עידוד מיהודי עם זקן לבן, שבראותו שכותב מכתבים ארוכים, טופח על גבו, באמרו, שהנהגה זו "מוכיחה" שהתחנך בתומכי תמימים ומתנהג כמו חסיד.

ובמילא, ממתנינים הם - בהיותם בטוחים ללא כל ספק - שיניחו את כל שאר הענינים על הצד, ויענו להם בפרטיות הכי גדולה על כל מה שכותבים!

ובכן: לכל לראש - ע"פ שו"ע צריך להזהר לנצל את הזמן באופן המתאים, ולא לבזבז את הזמן על "דברים בטלים" - כמדובר כמ"פ ש"דברים בטלים" אינם דברים אסורים, ח"ו, או דברים שהם היפך הברכה, ח"ו, כי אם דברים שאין בהם שאין בהם תועלת, ויתירה מזה - "דברי הבל", שאין בהם ממשות (כאמור, שממציא (או מנפח) דבר שאינו במציאות כדי שיהי' לו מה לכתוב), ובמילא, אין לבזבז אודותם זמן, ובפרט שינו האיסור החמור דביטול תורה וכו'.

גם מי שנוהג במנהג המשונה להרבות במכתבים ארוכים כו' - לא הי' מנהג זה בסדר חייו אילולי הי' חושב שזהו מנהג המקובל מדורי דורות, וכך חינוכו בתומכי תמימים וכו' - בה בשעה שמדורי דורות לא הי' מנהג זה, "תומכי

תמימים" לא חניכה מעולם ברוח זה, ועד"ז "בית רבקה" לא חניכה מעולם ברוח זו, וכאמור, זהו ענין של דברים בטלים, וחבל על הזמן שיכול וצריך לנצל ללימוד התורה וקיום המצוות, תורה עבודה וגמ"ח.

ולכן, יש צורך להבהיר שלפני שכותבים מכתב (למי שיהי', אנשים נשים וטף), יחשבו פעם נוספת האם אמנם יש צורך בכתיבת מכתב זה, או שחבל על הזמן, הן זמנו של הכותב והן זמנו של המקבל. ואם יש ספק בדבר - הרי, במקום להקדיש שימת-לב טרחא וכו' לענין שיש בו ספק, מוטב להניח את הספק על הצד, ולעסוק בדבר ודאי - לקחת ספר וללמוד... נגלה או חסידות, תניא וכיו"ב, ואם כבר למד ויודע הכל - יעסוק בהפצת המעיינות חוצה, או בשאר עניני תורה ומצוות, מתוך שמחה וטוב לבב.

ואין צורך להאריך בדיבור ע"ד שלילת מנהג משונה זה, ובפרט שכבר דובר על זה כמה פעמים, אלא, שבינתיים לא הועיל, (כ"ק אדמו"ר שליט"א חידך, ואמר:) ואינני יודע עד כמה יועיל הדיבור עתה, ועכ"פ צריך לנסות עוה"פ, וכולי האי ואולי תהי' "עת רצון" למעלה ולמטה, ויפעלו הדברים את פעולתם - שמכאן ולהבא ינצלו את הזמן באופן המתאים, ולכל לראש, ללימוד התורה, "תלמוד תורה כנגד כולם" ולקיום המצוות, וכן לכל ענינים טובים, ועאכו"כ הפצת היהדות, ובמיוחד הפצת המעיינות חוצה.

(משיחת ז"ך מרחשון תשמ"ט)

פעם לאחרי חודש תשרי הראה הרבי להרה"ח ר' ישראל גייקאבסאהן פ"נ שכתב א' מתלמידי התמימים. הרבי רווח נחת מנוסח הפ"נ ואמר בהתפעלות, "ראה כיצד כותב 'תמים'".

(התקשרות גליון שעב)

מוסיף בפעולתו

התועלת בכתיבה

הידיעה שבמשך הזמן יכתבו ע"ד הפעולות - מביאה הוספה

. . ולפלא שמקצר כל-כך ועד לאפס - בהנוגע לפעולות במסגרת צעירי-אגודת-חב"ד ובפרט בהפצת המעיינות ויהי-רצון שלא יהיה זה אלא חיסרון בכתיבה אבל לא בהפעולות. אף שכבר כתבתי, שרואים שהידיעה שבמשך הזמן יכתבו על-דבר הפעולות לפלוני - מביאה זה הוספה בפעולות אם בכמות או באיכות או בשניהם גם יחד. ויהי רצון שיבשר טוב בזה.

(אג"ק חח"י עמ' שסח)

כשצריכים להודיע למי על דבר זה הרי זה מוסיף מרץ וכח

לפלא שזה זמן רב ביותר שאין ממנו כל ידיעות והרי בכל התקופות ובכל הזמנים צריך להיות כל יומא ויומא עביד עבידתא, ועאכו"כ בדרא שעקבתא דמשיחא.. ופלא שמשך כל הזמן לא היה ממנו כל מכתבים, והרי ידוע פסק תורתנו הקדושה שכל יומא ויומא צריך להיות עביד עבידתיה, וכשיודעים שצריכים להודיע למי על דבר זה הרי זה מוסיף מרץ וכח להגדלת הפעולות על דרך מאמר רז"ל אילו היה יודע ראובן וכו' והרי גם במכתבו זה כותב בקיצור נמרץ.

(אג"ק ח"ד עמ' לב)

טוב היה לכל הצדדים אם היו מתרגלים להודיע

לאחר שתיקתו הכי ארוכה, הנה סו"ס נתקבל מכתבו 1/31, ובודאי נתפרסמו בתוככי התמימים וגם אנ"ש דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא, בהנוגע צו "צער חסידים", וביאר את דבריו, שישנם כאלו שבאים בכתובים רק, ר"ל, כאשר אירע איזה צער ועגמ"נ ח"ו, עכ"ל. ותמי' שכנראה גם הוא רצונו להכנס בסוג זה. ובמילא כשרצו שיודיע ע"ד קביעת שיעור - לא הי' כביכול אופן אחר אלא שיהי' ענין של עגמ"נ, ר"ל, ובמילא שולח מכתב ובמילא ג"כ מודיע ע"ד שיעורים. והרי טוב הי' לכל הצדדים, אם היו אנ"ש מתרגלים לכתוב

ולהודיע על כל ענין של שמחה, ובמילא הי' הרגל נעשה טבע, שגם בדרכי הטבע יהי' נרגש שינוי בכיוון זה, שתתרבה השמחה בעניניהם . .

ויה"ר שיהי' שליח טוב להחדיר מנהג זה הטוב, לא רק בהנוגע לעצמו אלא לכל סביבתו.

(ממכתב י"א שבט תשט"ו)

הרי זה מעורר לתוספת מרץ ואומץ

לפלא שזה זמן רב ביותר שאין ממנו כל ידיעות והרי בכל התקופות ובכל הזמנים צריך להיות כל יומא ויומא עביד עבדתא, ועאכו"כ בדרא דעקבתא דמשיחא, שכיון שהודיענו רז"ל שאין לך יום שאין קללתו כו' - מובן שכוונת ההודעה היא שעל בני ישראל להרבות בכל יום הענינים המביאים לויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה . . ואף שמובן שאין הכתיבה ע"ד הפעולות עיקר אלא טפל דטפל, אבל במוחש רואים, שכאשר יודעים שבזמן פלוני צריכים לכתוב למי שהוא או לספר למי שהוא ע"ד הפעולות ה"ז מעורר לתוספת מרץ ואומץ, ומי לנו גדול מבכור ישראל ראובן, ואמרו רז"ל אילו הי' יודע וכו', ואין הדבר יוצא מידי פשוט.

(ממכתב כ"ד אלול תשט"ז)

הסדר דהצנע-לכת בכגון דא - מביא להמעטת הפעולות

ופלא שאין מודיע כלל מפעולות כמו אלו, והרי רואים במוחש אשר הסדר דהצנע-לכת בכגון דא - מביא להמעטת הפעולות, ואפילו אם תמצוי לומר שטובה היא בעבודת האדם לעצמו כיוון שעל-ידי זה נתמעט החשש לישות עצמו, במה נחשבת טובת הפרט בזה - לעומת התועלת שאפשר להביא לרבים על-ידי הפצת המעיינות, וק"ל. ויש לומר שגם על זה נאמר "אל תצדק הרבה"

(אג"ק חי"ד עמ' שנג)

אם היו מתרגלים לכתוב, הרי שהיו פוטרים אותם מכמה ענינים

וכבר כתבתי לאחדים מאנ"ש שאם היו מתאמצים ובמשך הזמן מתרגלים לכתוב מכתבים בבשורות טובות, הרי בטח שמזמן לזמן היו פוטרים אותם מכמה ענינים משונים שהמסובב מהם הוא כתיבת מכתב, כי הרי אין איתנו יודע עד מה, ואפשר כל העניין הוא בשביל ששני יהודים יבואו בקישור עוד הפעם, ובאופן של קירוב הלבבות, עניין הגורם נחת רוח למעלה מעלה, וכמובן ממה שנתבאר בלקוטי-תורה ד"ה "החלצו" ובדרך-מצוותיך, מצוות אהבת ישראל וכו'.

(אג"ק חי"ב עמ' קעד)

הכתיבה - גם על מגרעות

במענה למכתבו . . שספק אצלם באם צריכים לכתוב גם ע"ד המגרעות, ושהיו בזה וויכוחים חריפים.

ולפלא גדול הספק בכגון דא, כיון שכמה פעמים כתבתי עד"ז וביחוד לאחרי ההודעה שבלא"ה ישנם מודיעים ע"ד כהנ"ל אלא שמאנשים מן הצד, ובמילא מגזימים וכו' שלכן התוצאות הפוכות הן מאשר תקות המצדדים להעדר כתיבה זו.

ובעיקר תמיהתי היא, שהרי קבלנו מרבוה"ק הוראה ברורה לבחון בכגון סברות כאלו, לדעת המקור ממנו באות, באם ישנו ספק בזה (נדפס בהיום יום כ"ג סיון) באם שע"ז יתוסף או יוגרע בענינים המועילים למעשה ועבודה בפועל, והרי בלי ספק, אשר לכשיודע שאין מודיעים למקום פלוני ע"ד מגרעות, יביא זה לא למיעוט הגרעון והחסרון אלא אדרבה וק"ל. ומה לנו יותר ברור ממארז"ל, הלואי שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם.

ויהי רצון שכתביה האמורה תהי' באופן דפוחת והולך, אבל לא מפני הסברא בלתי מתאימה האמורה, אלא מפני שהמגרעות וסיבתן תהיינה באופן דפוחת והולך עד שיעברו כליל, וע"ד האמור באגה"ק סוף סי' כ"ו, יכתבו מכתבים מפורטים לא ע"ד בירור בירורים כי אם ע"ד הוספה באורות וכו' וק"ל . . . בברכה לבשו"ט בכל האמור.

(אג"ק חח"י עמ' קסא)

כשיודעים מראש שעליהם להודיע לאחרים גם זה מזרז אותם

מובן שבהאמור אין העיקר שיודיע לי מהנעשה והעיקר הוא הבהפעל ממש. בכל זה, מטבע בני אדם, אשר כשיודעים מראש שאודות פעולותיהם עליהם להודיע לאחרים, גם זה מזרז אותם לפעול בתוספת כוח ובתוספת מרץ ואומץ, נוסף על העניין שכאשר מבשרים טוב בהאמור משמחים ומקיימים על-ידי זה מצוות "ואהבת לרעך כמוך" שהוא כלל גדול בתורה.

(אג"ק חי"ד עמ' תעו)

כשיודעים שלאחר זמן יכתבו . . . ה"ז משנה את הגישה מעיקרא

לפלא שאינו כותב יותר בפרטיות על-דבר הפצת הספרים . . . ומבואר בכמה מקומות בדא"ח ורואים במוחש שכשכותבים באופן מקיפי אין זה מוסיף מרץ בהנוגע לפעולות, כיוון שבתיאור מצב באופן מקיף אין מוכרח שינוי התיאור באם אפילו תוגדלנה הפעולות כמה פעמים ככה או להיפך אם תוקטנה כמה פעמים ככה,

מה-שאינ-כן כשיודעים מראש שלאחר זמן קצר יכתבו בפרטיות, וכמו בהנ"ל, שמספר פלוני נמכר מספר טופסים כך וכך ומספר פלוני כך וכך, הרי זה משנה את הגישה מעיקרא.

(אג"ק חי"ד עמ' לו)

היה ממעט מענינים שהם מחסדים המכוסים...

לפלא על אנ"ש וביחוד התמימים, שלמרות שכמה פעמים העירותי שלולי התרגלו לכתוב בשו"ט בטוב הנראה והנגלה, אשר כו"כ הזדמנויות ישנם בזה, בודאי שזה הי' ממעט בההזדמנויות לכתוב מענינים שהם מחסדים המכוסים. ולע"ע לא ניכרת הזזה בזה.

(ממכתב ט' אלול תשכ"א)

ע"י השאלה אצל הרבי וההתמסרות אליו, ידע ויכיר דעתו של הרבי

אמנם, בענין זה (ההתגברות על הירידה) אין לכל אחד לילך בדרכים שלו ("מיט אייגענע דרכים"), אלא צריכים לבוא ולשאול אצל הרבי, משה רבינו שבדור, וע"פ הוראותיו יש להתחזק ולשאוף לעלי' שתבוא לאחרי וע"י הירידה.

זאת ועוד:

גם כאשר הרבי אינו אומר לו בפירוש מה לעשות - אם משום שזהו ענין שהרבי אינו יכול להורות לו משום שזהו ענין ש"הבא לימלך אין מורין לו", או משום שרצונו של הרבי שיבוא לענין זה בכח עצמו - הרי, ע"י השאלה אצל הרבי וההתמסרות אליו, ידע ויכיר ("זועט ער דערהערן") דעתו של הרבי גם בענינים שהרבי אינו אומר לו בפירוש.

וע"ד שמצינו בנוגע לפדיון נפש - כידוע אצל חסידים שכאשר כותבים פדיון ושולחים אל הרבי, נפעלת כבר הפעולה גם אם הפדיון לא הגיע עדיין לידי הרבי ובמילא לא ראהו בעיני בשר - על החסיד לעשות את שלו, להתמסר אל הרבי ולסמוך עליו, וכאשר הוא עושה את שלו ומצדו אין שום מניעות, אזי נפעל כבר הענין ע"י הרבי.

ועד"ז בנדו"ד, שכאשר החסיד שואל אצל הרבי, מתמסר אליו וסומך עליו, כך שמצדו אין שום מניעות - אזי מקבל את ה"מענה" של הרבי גם כאשר הרבי אינו אומר לו בפירוש.

(משיחת ש"פ פנחס תשי"א)

קישור מכתבים לבירור איזה שאלה המבלבלת כו'...

אולי יש מקום לומר, לאחרי הרצאותיו - שהרוצים יכולים לבוא בקישור מכתבים לכאן לבירור איזה שאלה המבלבלת כו', ומובן שעל אתר צריך גם-כן להבטיח (באווירענען) שאין בזה מקום למגבית כספים וכו'.

מובן גם-כן שכל זה צריך להעשות על דעת עצמו, ולא בתורת שליחות מכאן, ורק לומר שיודע מכמה אנשים שמתנהגים כזה, ואף שלפעמים מתעכב המענה, אבל מקבלים המענה.

(אג"ק ח"י עמ' סב)

תמים א' כתב מכתב לרבי. הרבי ביקש מהרב חמ"א חדקוב, לברר מתי היתה הפעם האחרונה שהלך למקוה קודם שכתב אליו, והרבי הוסיף שמבקש לדעת את התשובה מיד.

הרב חדקוב התעניין, ואכן התברר שעבר זמן ארוך שאותו בחור לו הלך למקוה...

(מרשימות א' מאנ"ש)

"אזכיר על הציון"

ברכת נשיא הדור

נוסח הפדיון שנותנים לכ"ק אדמו"ר

בנוגע לנוסח הפדיון שנותנים לכ"ק אדמו"ר - אילו איישר חילי, הייתי מבטל הנוסח שכותבים "ממקור הרחמים כו' ע"ד מכניסי רחמים כמבואר בתשובה מהרי"ב ז"ל", כי:

א. "ע"ד מכניסי הרחמים כמבואר בתשובת מהרי"ב ז"ל" - הוא ביאור ההיתר על נתינת פדיון לרבי (שלכאורה ה"ז ענין של ממוצע), ע"פ המבואר בתשובת מהרי"ב ז"ל בנוגע לאמירת "מכניסי רחמים", ובמילא, אין זה נוגע ושייך לנוסח הפדיון שענינו בקשת רחמים ("אנא לעורר רחמים רבים"), ולא ביאור ההיתר על זה.

ב. ובנוגע להנוסח "ממקור הרחמים" - אין צורך ליתן לרבי 'כתובת' מהיכן לעורר רחמים, הוא יודע בהעצמו מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדריגא יותר מאשר "מקור הרחמים".

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמנם היה כותב נוסח זה, אבל זוהי הנהגה שלו, ואין זה ראייה שגם אנו - שלא מבינים בענינים של רבי ("רבי'סטווע ענינים") - צריכים לכתוב כן.

(משיחת ליל ב' אייר תש"י)

נתינה כבר בשלימותה ובכל הפרטים

נת' ות"ח ואזכיר עה"צ.

ואין הזמן גרמא לקרות אפי' - אבל הנתינה כבר בשלימותה ובכל הפרטים כפסק דין תורת אמת.

להקל ההבנה גם לאלו וכו' הראו דוקא בזמנינו דוגמא בולטת ושעל פי' עושים בפועל ואפילו בענינים הכי עיקריים והכי גדולים, שאפי' בדומם -

ביכולת בנ"א לפעול כהנ"ל: תיכף שמכניסים לקאמפיוטר מספר פרטים עיקריים - ברגע כמימרא יודעים כל המסקנות ופס"ד לפועל ממש.

וכשמוסרים-מזכירים כהנ"ל על הציון (דכ"ק מו"ח אדמו"ר) ה"ז כפשוט ביתר שאת ועד לאין ערוך - ממסירה לדומם הנ"ל, להבדיל באין ערוך.

(ממכתב - לקו"ש חכ"ה עמ' 502)

רואה בעל הציון שמספר הפדיונות הולך וניתוסף מידי שנה...

לכל לראש - אישור כללי על כל ה"פדיונות", לאשר לכל אלה ששלחו פדיונות (בכלל, ובפרט) בקשר ליו"ד שבט - שהפדיונות נתקבלו. וחלקם הגדול הובא כבר על הציון של בעל ההילולא (היום, נוסף על החלק שהובא לציון עוד לפני יום הש"ק), וגם הפדיונות שנמצאים עדיין בדרך - ישנה ה"חזקה" . . שיביאו הפדיונות למקומם הראוי - על הציון של בעל ההילולא בעתם ובזמנם.

ובפרט שישנה גם ה"חזקה" מההנהגה במשך כל השנים שלפנ"ז, לאחרי שעברו ל"ט שנה ששולחים פדיונות ומביאים אותם על הציון וכו', ועכשיו מתחילה שנת הארבעים, ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואוזנים לשמוע", כולל גם בנוגע לענין זה גופא - להתבונן שבודאי הגיעו הפדיונות להציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובודאי ש"לא יעזוב צאן מרעיתו" (כמ"ש במכתבו הידוע), אלא "פועל ישועות בקרב הארץ", ובפרט בסמיכות ליום ההילולא שלו.

וכמדובר כמ"פ שאין אפשרות לאשר לכאו"א בפרטיות שנתקבל הפדיון, ואין צורך באישור פרטי, כיון שישנו אישור כללי.

. . ועוד ענין עיקרי - הוראה בנוגע לעבודה בפועל, "החי יתן אל לבו" שכיון שרגילים בפדיונות להודיע לבעל הציון ע"ד החלטות טובות, יש להוסיף ולזרז בנוגע לקיומן של החלטות טובות אלו בפועל ממש, ומתוך שמחה וטוב

לבב, אשר, ההחלטה בזה פועלת שקיום ההחלטות יהי' בנקל יותר, ביתר ריזות ושלמות, ועד לתכלית השלימות - "כמצות רצונך".

ובזה נכלל גם ענין הצמיחה . . כמודגש גם בנוגע לה"פדיונות", כפי שרואה בעל הציון שמספר הפדיונות שמביאים על הציון הולך וניתוסף מידי שנה בשנה, והולך וניתוסף באופן של צמיחה בכל הענינים שכותבים בהפדיונות, וכן בקיום ההחלטות הטובות שבהפדיונות במעשה בפועל.

(משיחת ט"ז שבט תשמ"ט)

וועט דער רבי געפינען א וועג ווי עם צו ענטפערן

מכתבו מט' ניסן קיבלתי. ומענה בקיצור על האמור בו ימצא בהקדמותי להקונ' שהו"ל אחרי ההסתלקות ובמכתבי זה, מה שנלפענ"ד בכ"ז. - ומה שמקשה הלא א"א עתה לשאול את כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ כשיש ספק בהנהגה - אם יעמוד חזק בהתקשרותו אליו, מבלי לשים לב לפיתויי היצר, וישלח השאלה על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ - וועט דער רבי געפינען א וועג ווי עם צו ענטפערן.

(אג"ק ח"ג עמ' רסו)

"צרות חסידים" אינם כלים ראויים להשתתפות משה וברכתו

כאשר עדיין יש חוסר במלאכת בני ישראל לעשיית המשכן (וע"ד פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שישנם "צרות חסידים", דבעת שטוב להם אין "באים", כשמטילים עליהם שליחות בהפצת המעיינות משתמטים כו' ורק כשנמצאים בעת צרה ר"ל באים בתביעה כו' שצריכים ל"מופת") - הנה במצב כזה אינם כלים ראויים להשתתפות משה וברכתו.

אולם כשבני ישראל עובדים עבודתם כדבעי כו' בתכלית השלימות כפי יכולתם הם, ובאים אל משה רבינו באופן הראוי - באמונה, וכדרוז"ל הנ"ל

עה"פ "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" - הנה אז משתתף משה עם העבודה של כאו"א שכולל א"ע עם הכלל, ומסייע לכאו"א בפרט בעבודתו לו ית'; ואחרי השתתפותו בעבודת כלל ישראל פועל בברכתו השראת השכינה ב"מעשה ידינו" של כלל ישראל ומשה בתוכם, ומביא את כאו"א לשלימותו האמיתית.

(לקו"ש חי"א עמ' 174)

יודיע לכאן למען למסור זה על הציון

כשתתעבר אשתו בשעה טובה ומוצלחת יודיע לכאן, למען למסור את זה על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקל"ה נבג"מ זי"ע.

(אג"ק ח"ה עמ' רכ)

פ"נ כללי הרי הוא פסק לשנה טובה

בערב ר"ה דשנה ההיא (תש"ד) אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר:

קביעת המועדות תלוי' בבית-דין של מטה, ובאופן כזה פוסקים למעלה – כפי שמצינו בפרטיות בנוגע לר"ה: "כשמתכנסין מלאכי השרת לפני הקב"ה לומר אימתי ר"ה . . הקב"ה אומר להם . . אני ואתם נלך אצל בית-דין של מטה", ובהתאם להחלטת ב"ד של מטה יושב הקב"ה לדין עם הסנהדרין של מעלה.

ולכן – סיים כ"ק מו"ח אדמו"ר, בהורותו על ה"פדיון" שהכניסו אליו בערב ר"ה – כיון שכך פסקו רבים למטה, צריך הקב"ה למלא את כל האמור כאן. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:;) ואם הדברים אמורים בערב ר"ה, עאכו"כ לאחרי שישנה גם העבודה דר"ה,

– שעז"נ "אשרי העם יודעי תרועה הוי' באור פניך יהלכון", וכפירוש הבעש"ט: "אשרי, שבח והודי' להשי"ת, אשר כל עם ישראל יודעי תרועה,

תרועת מלחמה עם היצה"ר, ולכן הנה כולם באור פניך יהלכון", שמאיר בהם פנימיות שם הוי' –

הרי בודאי שהפס"ד דישראל למטה פועל למעלה. ולכן, כאשר בני"מ מכריזים "אין לנו מלך אלא אתה" – הרי כן הפס"ד גם למעלה, שהקב"ה נעשה מלך, והרי ענינו של מלך הוא שעליו לדאוג הן לצרכיהם הגשמיים והן לצרכיהם הרוחניים של בני מדינתו, ובנדו"ד – כל בני"י ובני-ביתם שליט"א, שהקב"ה צריך להמשיך להם בכל המצטרך להם בגשמיות ורוחניות, ויהיו הגשמיות והרוחניות גם יחד, בטוב הנראה והנגלה.

(משיחת יום בדר"ה תשי"ט)

להניח הפתקאות על הציון, וישאירום ברשותו של בעל הציון

ואלה הרוצים - ישלחו הדו"ח ע"ג פתקא לכאן, לד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, "יוסף" שבדורנו,

. . על מנת להביא ולהניח הפתקאות על הציון שלו [וכמדובר כמ"פ שאין צורך באישור בכתב, כיון ש"חזקה" על בית-הדואר שמביא המכתבים לתעודתם, ו"חזקה" יותר מג' פעמים בעבר שלאח"ז מביאים ומניחים אותם על הציון הק'], וישאירום שם, ברשותו של בעל הציון, ועד שיעלו בלהב השמימה, שעיי"ז יגרמו נחת-רוח למעלה, ובודאי שבעל הציון, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יעורר רחמים שיתוסף עוד יותר בברכותיו של הקב"ה, "יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם".

(משיחת יום ב' דחה"ש תש"נ)

יוסיף עוד יותר בברכות . . כשרואה שמקיימים בקשתו

כאו"א, אנשים ונשים, ועאכו"כ מוסדות, יוסיף "מכאן ואילך" הוספות בפועל בפעולותיו הטובות, בלימוד התורה וקיום המצוות והפצת היהדות והמעיינות חוצה . . וכל זה גם להודיע, להביא פתקה פדיון נפש על ציון הק'

של כ"ק מו"ח אדמו"ר (כפי שבקשו בנוגע לפעולות עד לשבת זו - להביאם לציון הק' ביום ראשון).

ובודאי שזה יוסיף עוד יותר בברכות כ"ק מו"ח אדמו"ר בקיום כל הפעולות ובהוספה - כשרואה שמקיימים בקשתו (ע"פ המבואר במאמרים ושיחות ואגרות שלו, או הוראות שלו לשלוחיו ושלוחי שלוחיו, ושליח עושה שליח), וזה גורם נח"ר גדול, במכ"ש מהתענוג ושמחה שיש לכל אדם כאשר מצייתים לו, עאכ"כ נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שזה לא תענוגו הפרטי, כי הוא לגמרי בטל להקב"ה, הוא שלוחו של הקב"ה, ושמחתו היא כשמקיימים רצון ה'.

(משיחת ש"פ עקב תשמ"ח)

כמו שאנו מבקשים ופועלים מבעל הברכות

לאחר הפסק ארוך נתקבל מכתבו ממוצש"ק,

ותקותי חזקה, למרות מה שכותב בהתחלת מכתבו, אשר לעת קבלת מכתבי זה, תהינה בידו בשורות טובות להודיע טובות, ודוקא כמו שאנו מבקשים ופועלים מבעל הברכות, הטוב לנו, בטוב הנראה והנגלה.

(ממכתב ב' כסלו תש"כ)

נתינת פדיון היא גם בנוגע לענינים גשמיים

בהמשך להאמור ע"ד נתינת פדיון (ע"י הלימוד וההתוועדות), יש להוסיף, שנתינת פדיון היא לא רק בנוגע לענינים רוחניים, אלא גם בנוגע לענינים גשמיים, כי, אע"פ שרבינו הזקן באגה"ק שולל ההנהגה "לשאול בעצה גשמית כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי", משום שזהו"ע ששייך רק "לנביאים ממש", הרי, חסידים לא התפעלו מזה... והמשיכו לשאול גם בנוגע לענינים גשמיים, וכך נהגו גם חסידים גדולים ביותר.

ולהוסיף, שלאחרי שיודעים מ"ש רבינו הזקן שמענה על ענינים גשמיים שייך "לנביאים ממש", אזי יודעים שהמענה של הרבי על ענינים גשמיים הוא להיותו "נביא ממש"!

- חסידים אינם מתייראים. אם יש צורך שהרבי יהי' נביא, הרי הוא נביא, העיקר, שיתן מענה על הענינים שחסידים שואלים ומבקשים ממנו.
ובנוגע לעניננו:

כיון שנערכה התוועדות בקשר ליום ההילולא, ובה ניגנו גם ניגון המיוחס לחסידי אדמו"ר האמצעי, וכל אחד קיבל על עצמו ללמוד ענין בא' מספריו של אדמו"ר האמצעי - ה"ז נתינת פדיון שהרבי יעזור לא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות.

ואע"פ שעכשיו הרבי הוא באופן של הבדלה ("אפגעטראגן") מהעולם, מ"מ, ישפיע גם גשמיות, ויתן כח לעשות מהגשמיות "בית אלקים", בבחינת "והאבן הזאת אשר שמתה מצבה יהי' בית אלקים".

(משיחת ש"פ ויצא תשי"א)

באופן שכותב להקב"ה ע"י נשיא דורנו

כל אלו אשר מאיזו סיבה שתהי' לא נתנו עדיין לצדקה, בצירוף שמם ושם אמם - יזדרזו לתת סכום מסוים לצדקה (שכן, בענין זה לא נוגע הכמות, כי אם עצם השתתפותם בנתינת הצדקה, כולל - בסבר פנים יפות), ולצרף שמם ושם אמם, בהקדם הכי אפשרי, לפני הנסיעה מחר, בלי נדר ל"ציון" כ"ק מו"ח אדמו"ר, על מנת להזכירם עה"צ.

וכדאי - שיתנו את הפתקאות בפ"ע ואת הכסף לצדקה בפ"ע (באותה נתינה, אבל במעטפות נפרדות) כדי לחסוך את הטירחא לחלק את הפתקאות ואת הכסף, שהרי בוודאי יהי' ריבוי גדול, בכמות ועאכו"כ באיכות.

ולהוסיף, שמכיון שלא תהי' אפשרות לקרוא את כל הפתקאות, כ"א להניחם ולמוסרם עה"צ - יכול כאו"א לכתוב כל מה שרוצה (ללא כל בושא), שהרי זה באופן שכותב להקב"ה ע"י נשיא דורנו.

(משיחת ר' טבת תשמ"ז)

תפלתם של נשיאי ישראל יפה מתפלת החולה לעצמו

נשיאי ישראל, שאינם "אחרים", אלא "ראשי אלפי ישראל", יפה תפלתם כ"תפלת החולה לעצמו"

ענין זה נוגע גם לכתובת "פדיון" לרבי - ובהקדמה:

משולח אחד, "א פעטאח" (שוטה), כשהיו נותנים לו "פדיון" למסור לרבי, הי' מסרב ליקח, באמרו, שצריך לבקש מהקב"ה בעצמו, ולא ע"י ממוצעים.

והאמת היא - כמבואר בתשובה של החתם סופר,

- ולהעיר שבספריו של החתם סופר מצינו רעיונות חסידיים ("עס ווארפן זיך דורך חסידישע ווערטער"), שכן, החתם סופר הי' תלמיד מובהק של ר' נתן אדלר ותלמידו המובהק של בעל ההפלאה, תלמידו של המגיד -

שיש הפרש בין מלאכים לנשמות, שהבקשה באמצעות מלאכים נחשבת לבקשה ע"י ממוצעים, משא"כ הבקשה באמצעות נשמות (בני"י) - שהם למעלה ממלאכים - אינה נחשבת לבקשה ע"י ממוצעים, כיון ש"כל ישראל שותפים וגוף א' ונפש א', וכשא' מצטער גם חבירו מרגיש ועמו מצער. . וכיון ששניהם בצער טוב יותר שיכנס הראש (לבקש רחמים) משיכנס הרגל, עד"מ הת"ח הוא הראש כו", ובפרט נשיאי ישראל, שהם "ראשי אלפי ישראל", בחינת "ראש".

ומזה מובן גם שלא שייך כאן הכלל ש"יפה תפלת החולה לעצמו מתפלת אחרים עליו" - כי, כלל זה הוא בנוגע ל"אחרים", משא"כ בנוגע לנשיאי

ישראל, שאינם "אחרים", אלא "ראשי אלפי ישראל", יפה תפלתם כ"תפלת החולה לעצמו" - כשם שהראש מתפלל עבור הרגל.

ואדרבה: תפלתם של נשיאי ישראל יפה מתפלת החולה עצמו, כי, הנשיא שהוא הראש, מרגיש את החולי יותר מהרגל, שהרי: (א) הראש הוא נעלה מהרגל להיותו מקום משכן השכל, (ב) וגם זה שהרגל מרגיש את החולי אינו אלא ע"י הגידים שנמשכים מהמוח, כיון שכל ענין ההרגש הוא מהמוח דוקא.

אמנם, כל זה הוא רק כשיודע שהוא "רגל", ומתמסר לגמרי ("ער גיט זיך איבער אינגאַנצן") לה"ראש", שהוא הרבי, משא"כ כשחושב שגם לו בעצמו יש ראש, ובמצב כזה בא אל הרבי ליתן פדיון, אזי מתעוררת שאלה בנוגע להענין דממוצע. - בנוגע לשאלת עצה אצל הרבי, הרי, עצה יכולים לשאול אצל כל יהודי, אפילו אצל קצב, כדאיתא בגמרא "רב אשי . . . מכוניף ומייתי להו לכולהו טבחי דמתא מחסיא", היינו, ששאל בעצתו של כל קצב; אבל בנוגע לנתינת פדיון - מתעוררת שאלה בנוגע להענין דממוצע.

(משיחת שבת חוהמ"ס תשי"א)

א' מתושבי כפר חב"ד שנכנס שנכנס ליחידות אצל הרבי, בחודש תשרי ה'תשכ"א, שמע מהרבי התבטאות מעניינת בנוגע לאותם שאינם רוצים לכתוב לרבי דברים בלתי רצויים:
שטותים, שטותים, מ'דארף אלץ שרייבן [= שטויות, שטויות, יש לכתוב הכל]

(התקשרות גליון קצט)

הוספות

מכתב שכתב הרה"ח ר' אברהם פאריז ע"ה:

ב"ה יום ו' י"ב סיון תש"ב

שלום וברכה

...אל תתרעם עלי שלא השבתי לך מאומה עד הנה, מפני שהייתי עסוק בעניין.

שמע נא, כמו שאני רואה מהמכתב שלך שכתבת לי...

וגם הרגשתי מכבר שאתה מתנגד'ל מעט. אמת שאין לך מדריכים טובים, וגם לא ראית כל המכתבים שאני כותב כל הזמן מיום שכ"ק אדמו"ר [אדמו"ר אבינו] שליט"א בא הנה, ואפשר שאני אשם הרבה בזה שלא כתבתי לך.. אבל בינתיים נטית מעט מדרך האמת.

דרכי החסידים ודרכי החסידות הם דרך האמת.

עיקר לימוד הזכות שיש לי עליך, שאף פעם לא ראית את הרבי אבינו שליט"א.

שמעתי מהרב החסיד נעמימאטין יחי' אם הוא בחיים (הוא מזקני החסידים, יודע ללמוד ולמדן גדול, מבין חסידות והוא אמיתי, מהחסידים הקודמים) שכאשר כ"ק אדמו"ר אבינו שליט"א שלח אותו להיות רב בוויטעבסק, ביקש כי יותר טוב להיות רב בירושלים ת"ו. ענה לו כ"ק אדמו"ר אבינו שליט"א: אינכם מכירים את יהודי ארץ ישראל, ופירט מי הם, ואמר עליהם זכות, שאין זה פלא "כי לא ראו אור מימיהם, אף פעם לא ראו רבי". עכלה"ק.

מבין אתה, כאשר לא רואים רבי - אין אור, וכאשר אין אור - שורר חושך, וכאשר שורר חושך - נוטים מהדרך ("פארקריכט מען פון די וועג").

אבל אתה הרי לא אשם בכך שאתה רחוק מכ"ק אדמו"ר אבינו הנעים והנחמד בתוך תוך לבבינו יותר מנפשנו שליט"א. אבל אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, וכ"ק אדמו"ר אבינו שליט"א אמר בחג השבועות הזה בין דיבוריו הקדושים אימרה, שבמתן-תורה נתנו שכל ישראל יהיו חסידים, סימן שלכל אחד ניתן הכח לבצע זאת. בכל מקום שההשגחה העליונה הציבה אותו, יש לו הכוח להיות חסיד ויש לו הכוח לבצע את שליחותו שבשבילה שלחו את נשמתו לגופו.

ממילא, מה שעליך לעשות הוא, לכתוב תמיד מכתבים לכ"ק אדמו"ר אבינו שליט"א. בין אם עונה לך ובין אם לאו, זה לא נוגע לך, אלא עליך לכתוב את אשר על לבך, מבלי להתבייש, לפרט הכל. אם רוצים את התיקון נפשו וללכת בדרך האמת - לא צריכים להתבייש עם שום דבר. ובין כך הוא מכיר את כולנו כל אחד בפרט, יותר מכפי שאנו מכירים את עצמנו. אם מקרוב ואם מרחוק, כפי שהוא עצמו אמר בהתוועדות בראסטוב, שהוא יודע ומכיר היטב כל אחד מה נעשה איתו יותר ממה שאדם עצמו יודע, כי ישנו פאסט [דואר] למעלה וישנו פאסט למטה.

על כן הנני אומר לך שתכתוב לו מכתבים לעיתים קרובות, בדואר אויר, ויתחיל להיות לך אור, ותראה את דרך האמת, ותוכח שאתה עומד ממש רחוק.

הכל יודעים אודות טוב ורע, הכל מבינים שרע אינו טוב, אבל עיקר העבודה הקשה היא בטוב גופא, לדעת את הדרך האמיתית. ואת זה מלמדת אותנו תורת החסידות. חסידות היא אור והרבי הוא המאור. וכשהמאור נמצא אצל האדם, אזי חסידות, האור, יכולה להאיר בנפשו.

ה' יאיר את עיניך בתורתו ויתן בלבך בינה

לאלתר לגאולה מתוך הרחבה

א. פאריז

בקשר עם האירוע הבריאותי שהתרחש בתשרי שנת תשל"ח, התקיימה אסיפה של עסקני אנ"ש בה החליטו על שורת צעדים של הוספה בפעולות טובות לחיזוק בריאותו של הרבי. מובאות בזה שתים ממסקנות והחלטות האסיפה:

ב"ה. ליל ב' דר"ח חשון ה'תשל"ח

החלטות שנתקבלו באסיפת עסקני אנ"ש שי'

שהתקיימה בישיבה בלוד בליל דר"ח ה'תשל"ח

. . ה. לזרז את אנ"ש שי' לשלוח בשורות טובות בשופי אל כ"ק אדמו"ר שליט"א ולארגן דו"ח יום-יומי,

מוקד ריכוז ההודעות הוא בישיבה בלוד,

. . י. היות ובשורות טובות מוסיפים לבריאות כ"ק אדמו"ר שליט"א בפועל ממש, ובשו"ט הן הודעות משמחות של קיום פעולות המבצעים, לכן מוטל על כל מרכז פעולות במקומו להודיע עוד היום, ומידי יום על פעולות טובות למשרד הישיבה בלוד כדי להודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א במרוכז כל הבשו"ט מידי יום ביומו.

(מקדש מלך' ח"א עמ' 89)

בנוסף להנ"ל, מובא בזה גם מכתב ממזכירות כ"ק אדמו"ר
להתלמידים השלוחים בישיבת תות"ל בברינווא שבצרפת, בקשר
לכתיבת דו"ח ברציפות:

מזכירות

ב"ה, י"ז אדר תשכ"ב

ברוקלין.

אל התלמידים-השלוחים אשר בברונא

שלום וברכה!

מתאים להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, מתבקשים אתם בזה למנות מאיתכם
א' או שנים אשר תפקידם יהיה לכתוב ולשלוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א
תמידים כסדרם - - לכה"פ פעם בשבועיים - דו"ח ממילוי תפקיד נסיעתכם,
הן בהנוגע לעצמכם אתם והן בהנוגע להשפעתכם - על הסביבה.

כמו"כ בבקשה לשלוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א רשימת שמותיכם בצירוף
שם אמכם.

(רשאי גם כל אחד לחתום בעצמו את שמו באותה הרשימה).

בברכת כט"ס

הרב ח.מ.א. חדקוב

(מקדש מלך' ח"ג עמ' קנג)

לזכות

הרה"ת ר' **יוסף יצחק** שי'

וזוגתו מרת **אסתר מלכה** תחי'

ומשפחתם שיחיו

להצלחה רבה בכל ענייניהם בגו"ר

ולע"נ

אביו היקר הרה"ת ר' **משה** ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת ר' **שלמה אהרן** ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

קזונובסקי